LETO XIII., ŠTEV. 166 — Ljubljana, torek 15. julija 1952 — Cena 6 Din

SLOVENSKI Poročevalec

Direktor: Rudi Janhuba — Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak — Tiska tiskarna »Slovenskega poročevalca« — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 55-22 do 55-28 — Uprava: Ljubljana, Copova ul. 50/III., telefon 45-75 in 46-21 — Oglasni oddelek: Ljubljana, Kardeljeva ulica 5, telefon 38-96, za ljubljanske naročnike 24-63 za zunanje 38-32 — Poštni predal 29 — Tek. račun NB 601-90321-0 — Mesečna naročnina 140 din

Po slavni poti borb in zmag

Prve partizanske patrulje na pohodu

V nedeljo zjutraj so odšle iz obmejnih **koroških krajev** na pohod po slavnih poteh narodno osvobodilnih bojev 4 močne partizanske patrulje. Med potjo obujajo na domačijah in planinah ob spomenikih in grobovih padlih spomine na zmage in žrtve. Vse štafete nosijo imena znanih borcev, ki so ostala zapisana v srcih naših ljudi. Patrulja, ki je odšla na pot iz Črne, spremljana od godbe in pozdravov številnih rudarjev in drugih, nosi ime priljubljenega prvoborca Pavla Žavcerja — Matjaža mežiška se imenuje po padlem heroju Koroške Tavčmanu — Lenartu; radeljska si je nadela ime slavnega padlega komandanta Murata, glavna libeliška pa Marka — Primožiča.

Črnska je odšla na pot skozi Javorje, mimo partizanskih domov in dalje po slemenih Uršlje gore na Razbor, ki ga živo pomnijo vsi borci brigad 14. divizije kakor tudi terenskih enot tega ozemlja. Na Pečolarjevi domačiji so imeli pravi partizanski miting, ki so se ga udeležili številni razborski gorjanci. Obujali so spomine na največji boj in zmago Tomšičevcev nad Svabi oktobra 1944 v ponedeljek zjutraj pa so položili venec na grob 17 borcev Šercerjeve brigade pri Sv. Duhu. Nato so odšli naprej mimo partizanskih domov na Podgorje, kjer so obiskali svojce padlih in zapeli nekaj pesmi, nato pa se v torek zjutraj pripravili pred Slovenjgradcem za napad z desnega boka na mesto.

Mežiška patrulja je odšla proti Lešam, kjer je položila venec na grob padlim žrtvam, po govorih pa je odšla proti prevaljski papirnici v Dobji vasi, ki je prve dni vstaje — že avgusta 1941 — dala najboljše sinove kot talce. Potem je odšla proti Ravnam in se pripravila za napad na železarno.

Libeliška je z zastavo, godbo in pesmijo odšla iz te zadnje vasi ob meji, se povzpela čez libeliške hribe mimo domačije, ki je doživela eno največjih tragedij v teh krajih — 7 članov družine so Nemci zažgali s hišo vred, — pa preko Zelenbrega proti Ravnam na Koroškem. Tu so se Ravenčani pod poveljstvom junaka Koroške Alberta Konečnika — Modrasa pripravili na obrambo mesta. Popoldne so bili boji končani, vodstvo patrulje je prevzel komandant Modras, komisar pa je bil ljud. poslanec Beno Kotnik. Patrulja je na Prežihovem vrhu padla v zasedo, doživela po boju za Kotlje lep sprejem, nato pa je odšla proti znani Dularjevi domačiji na Ravne in se pripravila za napad na Slovenjgradec.

Ravenska patrulja je odšla proti Vuhredu, Antonu se ustavila pri Dajnikovi domačiji, pri Pristovniku pa je imela velik partizanski miting. V St. Primožu je položila venec na spomenik padlim in odšla na Jesenkovo, kjer je imela maja 1944 brigada Miloša Zidanška hude boje ob veliki premoči Nemcev.

V kočevskem okraju je odšla I. republiška partizanska patrulja v nedeljo na pot iz Osilnice. Pomikala se je ob Kolpi ter obiskala vasi Bosljivo Loko, Kuzelj, Gladloko in druge do Broda na Kolpi. To ozemlje je bilo že spomladi l. 1942 osvobojeno in glavni prehod partizanskih čet in kurirjev preko Babnega polja in Notranjske na Koroško in v Belo Krajino. Kolpska dolina je znana po težkih bojih. V Osilnici so italijanski fašisti pobili nad 40 ljudi za talce, 22 vasi požgali do tal, domačine pa odpeljali v internacijo. Iz teh krajev je med mogimi znana zlasti Ožboltova rodbina v Belici, ki je dala 6 partizanskih borcev in kjer je bilo stalno zavetišče štaba Kočevskega odreda. Kalčičevi iz Papežev so izgubili kot talca očeta in sina, vsa družina pa je morala v internacijo. Iz štirih malih vasi Papeži, Belci, Žurge, Bezgarji je v internaciji pomrlo od gladu nad 70 ljudi, tako da ima vsaka družina povprečno po 3 žrtve. V Osilnici je bil dalj časa okrožni narodno osvobodilni odbor in je bila tu prva seja Okrožnega odbora Novo mesto, pri kateri je bil navzoč tudi tov. Miha Marinko.

Popoldne je prišla patrulja v Petrino, kjer je bil velik miting. Od tam pa je v ponedeljek nadaljevala pot čez Faro proti Novim Selom, Banjaloki do Morave. Odtod bo odšla na pot proti Kočevju, spotoma pa bodo posamezne skupine obiskale znane partizanske kraje: Kočevsko reko, Borovec, Brigo, Prežo, Ograjo, Mokri potok, Zdihovo, Muho vas in druge. Patrulja se bo spet sešla v Stalcerjih ter bo odšla čez Zajčje polje, Črni potok in Livold v Kočevje.

Kočevje ima pestro partizansko zgodovino. Tu so bili veliki boji jeseni 1943. in 1944. leta. Kočevska je imela l. 1942 prvo osvobojeno ozemlje od Kočevja do Kolpske doline in na drugi strani Ribniško dolino do Sodražice in Vel. Lašč. Ljudstvo ne bo nikoli pozabilo na roško ofenzivo. V Kočevju je padel tudi komandant 14. divizije Mirko Bračič, mesto samo pa je dalo visok krvni davek — nad 200 padlih borcev in drugih žrtev fašizma. Oktobra 1943 je zasedal v Šeškovem domu prvi zbor slovenskih poslancev in je bil izvoljen I. Slovenski narodni svet. Partizanska patrulja bo odšla 17. julija skozi Staro cerkev, Ložine, Dolenjo vas proti Ribnici, kjer ji bodo priredili veliko proslavo. Naslednji dan bo nadaljevala pot proti Vel. Laščam, kjer se bo republiška patrulja sešla z okrajnima. Prva bo imela za seboj Suho krajino in bo prišla čez Dobrepolje, druga pa Loški potok, Sodražico in Sv. Gregor. Vel. Lašče bo zapustila 19. julija zjutraj in bo prišla v Krvavo peč pozno popoldne. Naslednji dan bo šla do Zapotoka, ki je mejna vas med kočevskim in ljubljansko-okoliškim okrajem, kjer bo predala zastavo patrulji okraja Ljubljana-okolica.

Belokranjska patrulja je na poti od nedelje in je v njej 40 starih borcev. Odšla je na pot iz Adlešičev. V partizanski vasi Preloka jo je pričakala velika množica ljudi, ki ji je prinesla hrano in pijačo. Nato je nadaljevala pot v Vinico, kjer je bil velik partizanski miting. Po velikih manifestacijah je odšla naprej proti Sinjemu vrhu. V Radovanji jo je pričakalo več sto ljudi in je bila ob tej priliki odkrita tudi spominska plošča prvim padlim žrtvam v Beli krajini. Na mitingu so govorili prvoborci domačini in tovariš Ivan Novak — Očka, potem pa je patrulja odšla naprej proti Staremu trgu. Vse vasi skozi katere gre patrulja, so okražene s slavoloki in zastavami.

Iz okraja **Maribor-okolica** bo odšla patrulja na pot 15. julija in bo prevzela od patrulje ljutomerskega okraja zastavo pri Drvanji. Po mitingu bo nadaljevala pot proti Gradišču. Od tam do Lenarta se bo borila s sovražnimi zasedami in zavzela postojanko v Lenartu. V Voličini bo obiskala Smrdeljevo domačijo, kjer so bili med vojno bunkerji za ranjence.

V Šmarjeti ob Pesnici bo slovesno predala zastavo tretji patrulji, ki jo bo nosila do Mrence. Tam bo miting, ki se ga bodo udeležili zadružniki iz Malečnika in drugi vaščani. Na poti proti Mariboru bo patrulja obiskala še nekaj partizanskih družin, nato pa bo pred zadružnim domom na Meljskem hribu velik miting.

Naslednji dan bo patrulja nadaljevala pot skozi Limbuš in Bistrico do Ruš. V Rušah, Puščavi, Oplotnici in Slov. Bistrici jo bodo sprejeli z mitingi, iz Bistrice pa bo deveta patrulja odnesla zastavo proti Poljčanam, kjer jo bo izročila borcem celjskega okraja.

Sprejem pri maršalu Titu

Brdo, 14. julija. Predsednik zvezne vlade maršal Jugoslavije **Josip Bro. Tito** je sprejel sinoči na Brdu pri Kranju izrednega in pooblaščenega veleposlanika ZDA v Jugoslaviji **g. Georga Allena** in pomočnika ministra za narodno obrambo ZDA **g. Francka Nasha,** ki je včeraj na svojem potovanju po Evropi prispel v našo državo.

Sprejema sta se udeležila tudi pomočnik zunanjega ministra vlade FLRJ Leo Mates in vojaški odposlanec pri jugoslovanskem veleposlaništvu v ZDA generalni podpolkovnik Danilo Lekič.

Ob 19. uri so obiskali maršala Tita tudi ameriški generali gg. Edleman, Olmstadt, Richards in Harmony s spremstvom. Maršal Tito je priredil v počastitev ameriških gostov večerjo, ki so se je udeležili poleg omenjenih osebnosti tudi generalni polkovnik Peko Dapčević, generalni podpolkovnik Danilo Lekić, generalni major Milo Kilibarda in drugi.

Grški poslanci v spremstvu predstavnikov vlade LR Slovenije in ljudske oblasti v Ljubljani pred hotelom »Bellevue«

V Grčiji ni bilo človeka, ki bi nasprotoval odhodu delegacije v Jugoslavijo

Grški poslanci na Bledu in v Ljubljani — Iz Ljubljane je delegacija odpotovala v Beograd

Bled, 14. julija. Prezidij Ljudske skupščine LR Slovenije je priredil na Bledu v slovesni dvorani hotela »Park« večerjo v počastitev grške parlamentarne delegacije.

Poleg članov delegacije pod vodstvom **g. Dimitriosa Gondikasa** so se udeležili slovesne večerje predsednik Prezidija LR Slovenije **Josip Vidmar,** predsednik Ljudske skupščine LR Slovenije **dr. Ferdo Kozak,** tajnik Prezidija **Franjo Lubej,** organizacijski tajnik KP Slovenije **Vida Tomšič,** podpredsednik vlade LR Slovenije **Marijan Brecelj** s člani vlade, predsednik mestnega ljudskega odbora Ljubljane **Jaka Avšič** ter več ljudskih poslancev zvezne in republiške Ljudske skupščine. Med večerjo je pozdravil grške goste predsednik Prezidija Ljudske skupščnie LR Slovenije Josip Vidmar. V svojem govoru je med drugim poudaril tole:

»Vsi naši narodi poznajo vašo slavo in vašo zgodovino. Vsi naši narodi poznajo sodelovanje, skupno borbo in skupno trpljenje s slavnim grškim narodom. Naši narodi se ne spominjajo le svoje osvobodilne borbe, temveč tudi osvobodilne borbe grškega naroda v drugi svetovni vojni. Naši narodi se prav tako zavedajo naše skupne stvarnosti. Jugoslavija in Grčija sta majhni državi. Venomer jima grozi napad z leve in desne strani. Zavedata se, da je njuna rešitev edinole v sodelovanju«.

Vodja grške parlamentarne delegacije g. Gondikas je v odgovoru na zdravico predsednika Vidmarja dejal med drugim tole:

»Že deset dni smo v Jugoslaviji. Med tem časom smo prepotovali skoraj vso vašo državo. V Jugoslaviji smo občutili vso naklonjenost jugoslovanskega ljudstva do Grčije in lahko vam rečem, da smo vam zato nadvse hvaležni. Priznati moramo, da smo videli več, kot smo pričakovali. Videli smo velikanski napredek v kmetijstvu in v industriji. Zares je neverjetno, da je v vaši državi ob izredno težkih pogojih uspelo doseči tako velik napredek in zadovoljiti toliksne potrebe. Videli smo, da je vaši državi ob izredno težznajde v vsakem položaju. Če bo prišlo do popolnega sporazumevanja med vašo in našo državo, kakor s sosednjo Turčijo, bodo velike države dobro premislile, preden bi tvegale storiti karkoli proti nam. Če bo prišlo do sporazuma, bo mir v naših državah ohranjen in naši narodi se bodo lahko prerodili.«

Ljubljana, 14. julija. Na poti z Gorenjske v Beograd je grška parlamentarna delegacija danes dopoldne prispela v Litostroj, kjer si je ogledala največja izmed tovarniških podjetij. V spremstvu glavnega inženirja Litostroja so si grški parlamentarci z velikim zanimanjem ogledali montažno dvorano, kjer je njihovo največje zanimanje vzbudila velikanska turbina za hidrocentralo v Jablanici, veliki kovaški stroj za obdelovanje jekla, ki ima zmogljivost 320 ton, in zračni kompresorji. Grški gosti so se tudi dlje časa zadržali z ogledom električnih peči za topljenje jekla; zlasti jih je zanimala njihova zmogljivost in proces vlivanja.

Iz Litostroja je grška parlamentarna delegacija odpotovala v Ljubljano, kjer si je nekaj ur ogledovala mesto. Šef grške parlamentarne delegacije g. Gondikas je v spremstvu nekaterih članov delegacije obiskal ministra vlade LR Slovenije Zorana **Poliča,** s katerim sta se razgovarjala o aktualnih finančnih in gospodarskih vprašanjih.

Opoldne je v prostorih hotela »Bellevue« predsednik Ljudske skupščine LR Slovenije dr. F. **Kozak** priredil grški delegaciji svečano kosilo. Med kosilom sta predsednik Ljudske skupščine LR Slovenije dr. Ferdo **Kozak** in predsednik grške skupščine g. Dimitrios **Gondikas** izmenjala zdravici. V svojih govorih sta naglašala, da so med grškim in jugoslovanskimi narodi vedno obstojali dobri odnosi, da politični in strateški razlogi govore v prilog sodelovanja med obema državama, zlasti pa je to sodelovanje potrebno v interesu miru na Balkanu. G. Gondikas je v svojem govoru poudaril, **da v Grčiji ni bilo človeka, ki bi nasprotoval odhodu grške parlamentarne delegacije v Jugoslavijo.**

Takoj po kosilu je ob 13.30 grška parlamentarna delegacija z letalom odpotovala iz Ljubljane v Beograd.

Beograd, 14. jul. Grška parlamentarna delegacija, ki se je danes po obisku v Sloveniji vrnila v Beograd, se je ob 17. uri udeležila v Ljudski skupščini FLRJ sprejema, ki so ji ga priredili ljudski poslanci. Zvečer ob 20. uri je grška parlamentarna delegacija prisostvovala slavnostnemu sprejemu, ki ga je priredil v grškem poslaništvu grški poslanik v Beogradu g. Kapetanides.

Čestitka za francoski narodni praznik

Beograd, 14. julija. Predsednik Prezidija Ljudske skupščine FLRJ dr. Ivan **Ribar** je poslal predsedniku francoske republike g. Vincentu **Auriolu** za francoski narodni praznik naslednjo brzojavko:

»Ob obletnici narodnega praznika Francije pošiljam vaši ekscelenci v imenu Prezidija Ljudske skupščine FLRJ naše čestitke in najboljše želje za srečo in blaginjo francoskega naroda. Predsednik dr. Ivan Ribar.«

Francoski narod je danes slovesno proslavil svoj nacionalni praznik — dan padca Bastilje. Zlasti slovesna je bila proslava v Parizu, kjer je bil na Elizejskih poljanah slavnosten pregled čet v navzočnosti predsednika republike Vincenta Auriola. Pred začetkom vojaške parade je predsednik republike izročil nekaterim enotam francoske armade zastave, nato pa maršalu Jouinu maršalsko palico. V mimohodu čet so sodelovale tudi nekatere enote novih divizij, sestavljenih po sporazumu o Atlantskem paktu.

Burmanska delegacija prispela v Zagreb

Zagreb, 14. julija. Danes je prispela delegacija republike Burme v Zagreb. Člane delegacije so sprejeli na železniški postaji podpredsednik Sabora LR Hrvatske Josip Sestan, podpredsednik republiške zveze sindikatov Hrvatske Josip **Cazi** in predsednik mestnega ljudskega odbora Mirko **Pavlakovič.**

Danes so si gosti ogledali železarno v Sisku, jutri pa bo predsednik Sabora dr. Zlatan Sremec priredil sprejem na čast gostov.

Konvencija o sodelovanju grških in jugoslovanskih turističnih podjetij

Konec meseca bo verjetno podpisana konvencija o sodelovanju grških in jugoslovanskih turističnih podjetij.

Po podpisu konvencije bo v začetku avgusta odprta stalna turistična avtobusna proga med Dubrovnikom in Atenami. Potovanje bo trajalo 7 dni, cena za celotni aranžma pa bo znašala od 75—80 dolarjev za osebo. Proga je dolga 1388 km, vozila pa bo skozi najlepše kraje Jugoslavije in Grčije od Dubrovnika, čez Cavtat, Hercegnovi, Kotor, Boko Kotorsko, Lovčen in Cetinje do Titograda, dalje po dolini Tare in Rugovski Klisuri čez Peč, mimo manastira Dečani, skozi Prizren, Skoplje, Djevdjelijo, Solun, Lariso in Delfijo do Aten.

Ta avtobusna proga je namenjena predvsem tujim izletnikom in je posebno važna za nadaljnji razvoj turizma v južnih krajih naše države. Omogočila bo tujim izletnikom obisk več turističnih krajev v črnogorskem Primorju, Črni gori in Makedoniji.

Koroški otroci odpotovali v Slovenijo

Dunaj, 14. julija (Tanjug). Skupina 180 koroških otrok, ki bodo prebili tri tedne na Sušaku kot gosti Rdečega križa Slovenije, je danes odpotovala iz Celovca. Osemdeset otrok je Slovencev, ostali pa Avstrijci.

Makedonija bo izvažala živino v Grčijo

Ena od največjih grških uvoznih in izvoznih trvrdk je sklenila pred kratkim z zadružnim podjetjem za uvoz in izvoz »Zadrugar« v Skoplju pogodbo o dobavi rogate plemenske in klavne živine. Zastopnik grške tvrdke je prispel te dni v Skoplje, da bo prevzel prvi kontingent živine. Prihodnje mesece bomo dobavili Grčiji znatno večje kontingente živine.

Te dni bodo sklenili med jugoslovanskimi in grškimi podjetji za uvoz in izvoz pogodbo o dobavi 30.000 plemenskih ovac.

Naša država bo uvažala iz Grčije kot protivrednost za prodano živino bombažno predivo in druge izdelke.

Naglo se dviga promet luke Kardeljevo

Z najnujnejšo ureditvijo nove luke Kardeljevo (nedaleč od izliva Neretve v morje) se je lani blagovni promet te luke povečal na 220.000 ton nasproti 157.000 tonam v prešnjem letu. Letos pa se promet nadalje dviga, saj je že v prvih 6 mesecih dosegel 192.000 ton. Samo v juliju računajo, da bodo naložili oziroma razložili 8 velikih ladij. Lani je v luko prispelo vsega 33 tovornih ladij, letos pa računajo, da bo do konca julija znašal promet 30 ladij.

V kratkem pa se bodo možnosti prometa v luki še znatno povečale. V luki pričakujejo skupino monterjev, ki bodo v kratkem času postavili velik nakladalni in razkladalni žerjav, ki bo največji na naši obali in bo zamenjal delo 100 delavcev. V luki sedaj mnogo grade. Luka Kardeljevo bo v kratkem postala po blagovnem prometu naša tretja največja luka, ki bo imela velik pomen za ves vzhodni del naše države, zlasti ko bo zgrajena normalnotirna proga Sarajevo—Kardeljevo, ki jo že gradimo v odseku od Konjica do Jablanice. Ko bo ta proga zgrajena, bo luka Kardeljevo služila ne le Bosni in Hercegovini, marveč tudi delu Hrvatske in Srbije vse do Subotice. Sedaj grade v luki Kardeljevo 12 stanovanjskih zgradb s 50 stanovanji in potniško pristanišče, dolgo 330 m, ter urejajo parke. Pripravljajo pa še gradnjo velikega stanovanjskega bloka, hotela, gimnazije in posebne zgradbe za trgovine. Prihodne leto bodo razširili operativno obalo za nadaljnjih 250 metrov, kar bo omogočilo povečati blagovni promet luke za okrog 700.000 ton na leto. V perspektivi pa je zgraditev luke za letni promet 1,300.000 ton, kar je več, kakor znaša sedaj letni promet splitske luke z Vranjicem, ki se giblje na višini nekaj izpod 1 milijona ton. Računajo, da bo imela luka Kardeljevo, kjer pred leti ni bilo niti ene zidane hiše, v doglednem času okrog 5000 prebivalcev.

Proslava Dneva vstaje ljudstva Črne gore

V borbi za ohranitev svoje svobode, je naše ljudstvo postalo še bolj trdno in enotno. V nedeljo je bila v Nikšiću velika proslava 11. obletnice ljudske vstaje in 10. obletnice ustanovitve IV. in V. proletarske brigade. Proslave se je udeležil tudi sekretar politbiroja CK KPJ **Milovan Djilas.** Na velikem mitingu je govoril predsednik vlade Crne gore **Blaže Jovanović.** V svojem govoru je med drugim omenil, da je bilo v zgodovini Crne gore mnogo slavnih bojev, toda s tako zavestjo, odločnostjo in patriotizmom, s takšno pripravljenostjo na dolgo borbo, kot v narodnoosvobodilni borbi, se ljudstvo Crne gore še ni borilo. Poziv Centralnega komiteja KPJ in tovariša Tita na oboroženi upor, je odgovarjal željam tega ljudstva. Črnogorsko ljudstvo se je množično odzvalo. V borbo so šli najboljši sinovi in hčere Crne gore, iz katerih je bila nekoliko pozneje ustanovljena IV. in V. proletarska brigada.

Tov. Blaže Jovanović je govoril tudi o sporu med našo državo in informbirojem ter dejal, da ni slučajno, da je Stalin in birokratska kasta okrog njega najprej napadla tov. Tita in njegove najbližje sodelavce. Stalin je hotel obglaviti naše ljudstvo, da bi ga lažje zasužnjil, kakor je napravil z drugimi narodi Vzhodne Evrope. Zato ta težki obračun s Stalinovci odgovarja interesom našega ljudstva. S sodelovanjem v borbi za ohranitev svoje svobode in svojih revolucionarnih pridobitev, je naše ljudstvo postalo še bolj trdno in bolj enotno.

Ko je govoril tov. Jovanović o uspehih pri izgradnji socializma v Crni gori, je omenil, da je Crna gora po svojih močeh in možnostih ne samo uresničila petletni plan, temveč ga je celo presegla. Danes gradimo v Crni gori mnogo pomembnejše in važnejše objekte kot so bili predvideni v petletnem planu. Z izgradnjo teh objektov se bo Crna gora gospodarsko dvignila in končno osvobodila svoje gospodarske zaostalosti.

V tem je treba gledati poleg drugega srečno bodočnost črnogorskega ljudstva. Čez nekaj let bodo ti objekti dograjeni in s tem bo postala Crna gora socialistični vrt v Jugoslaviji, srečni skupnosti enakopravnih narodov. Ljudstvo Crne gore pa je enotno in pripravljeno, da z velikimi napori doprinese vse, kolikor more k izgradnji socializma, kot je doprineslo v veliki narodnoosvobodilni borbi.

Po govoru Blaže Jovanovića je govoril generalni podpolkovnik Mitar Bakić, bivši komisar Glavnega štaba NOV za Crno goro, Boko in Sandžak. V svojem govoru je poudaril, da z nikakršnimi grožnjami in imperialističnim mešetarjejem ter izsiljevanji Jugoslavijo ni mogoče pripraviti do tega, da bi se odrekla svojim nacionalnim pravicam. Crnogorski narod, kakor tudi vsi ostali narodi Jugoslavije ne bodo mirni, dokler so naši bratje po krvi in jeziku ločeni od naše domovine, zasužnjeni od klerofašističnega italijanskega imperializma. Nato je dejal, da si italijanska reakcija na osnovi Atlantskega pakta, tripartitne deklaracije in londonskega sporazuma o upravljanju zone A Svobodnega tržaškega ozemlja, prizadeva z raznimi izsiljevanji in intrigami, da bi uresničila svoje imperialistične namene proti Jugoslaviji. Toda gospodje iz italijanskega imperialističnega tabora pozabljajo, da se nahaja na tej strani Jadranske obale socialistična revolucionarna Jugoslavija, ki se ne pusti izsiljevati, še manj pa zastraševati.

Na koncu je zborovalce pozdravil tudi tov. Milovan Djilas.

Pravica do oskrbnine začasno brezposelnim bo razširjena

Svet za zakonodajo in izgraditev ljudske oblasti vlade FLR Jugoslavije je te dni razpravljel o predlogu za spremembo in dopolnitev uredbe o oskrbnini in drugih pravicah delavcev in uslužbencev, ki so začasno izven delovnega razmerja. Po dosedanji uredbi imajo pravico do oskrbnine v določenih pogojih samo osebe, ki so ostale brez zaposlitve po 1. januarju letošnjega leta. Dosedanja praksa je pokazala, da je število tistih, ki prejemajo oskrbnino, razmeroma zelo majhno v primeri s številom tistih, ki so začasno brez zaposlitve. Tako prejema oskrbnino v Srbiji le 4,4% začasno nezaposlenih, v Hrvatski 5%, v Sloveniji 17.8 odstotkov, v Bosni in Hercegovini 2,7 %, v Makedoniji 1,8 % in v Crni gori 9,5 %. Zato bo s spremembami uredbe predpisano, da imajo pravico do oskrbnine tudi osebe, ki so ostale brez zaposlitve po 1. oktobru lanskega leta, in pa vajenci ter učenci industrijskih šol, ki po izučitvi obrti oziroma poklica ne morejo takoj dobiti zaposlitve. Svet za zakonodajo in izgraditev ljudske oblasti je predlog uredbe sprejel, uredbo pa mora sprejeti še zvezna vlada.

Kongres demokratov ZDA se začne 21. julija

Chicago, 14. julija. Po tradiciji bo tudi kongres demokratov ZDA v Chicagu. Začel se bo v ponedeljek, 21. julija. Priprave za kongres so se že začele in pričakujejo, da bo kot prvi začel delati odbor za izdelavo političnega programa. Za najvažnejše vprašanje kongresa smatrajo vprašanje državljanskih pravic, pri čemer utegne priti do spora med demokrati iz severnih in južnih držav. Severni demokrati zahtevajo, naj bi bil sprejet obvezni program o državljanskih pravicah, ki bi veljal za celotno ozemlje ZDA, medtem ko južni demokrati zastopajo stališče, naj o državljanskih pravicah odloča vsaka država zase.

Kongresni verifikacijski odbor se bo sešel prihodnji petek. Noben izmed 20 demokratskih kandidatov nima niti približno 616 glasov, potrebnih za imenovanje. Po najnovejši ocenitvi ima senator Keffauer 252 glasov, senator Russel 117, Harriman 101, guverner Stevenson pa samo 54 glasov, čeprav sodijo, da ima največ upanja, da bo izvoljen za demokratskega kandidata. V Chicago je že prispela prva skupina udeležencev kongresa, ki so pristaši senatorja Russela.

Trinajstdeset članov kongresa demokratske stranke je zahtevalo, da bi izvolili demokratskega kandidata za predsednika ZDA s splošnim glasovanjem, ne pa da bi ga volili delegati na kongresu stranke. Med podpisniki te zahteve so senator Keffauver in organizatorji volilne kampanje Albina Barkleya, Richarda Russela in Averela Harrimana.

Svetovna proizvodnja bombaža

Washington, 14. jul. (Reuter) Mednarodni odbor za bombaž je ocenil svetovno proizvodnjo bombaža leta 1951-1952 na 34 milijonov 800.000 bal, svetovno potrošnjo pa na 32,000.000 bal. Po sporočilu tega odbora se bodo povečale svetovne zaloge bombaža po tem obdobju za 2.5 milijona bal in potrošnja za milijon bal na leto.

Romunski emigranti so delavci in borci za svobodo

Začetek kongresa romunskih emigrantov v Jugoslaviji

Beograd, 14. julija. V Svetozarevu se je začel kongres romunskih političnih emigrantov, ki se ga udeležuje 45 delegatov iz raznih krajev Jugoslavije ter zastopniki madžarske, albanske in bolgarske emigracije. Navzoči so tudi član CK KPJ Dušan Mugoša, zastopniki ljudskih oblasti in političnih organizacij. Dimitru Georgiu je v svojem političnem referatu poudaril, da je Romunija danes izpremenjena v sovjetsko gubernijo, v kateri moskovski birokrati izkoriščajo romunsko ljudstvo s pomočjo vohunov in izdajalcev v Bukarešti, še bolj surovo, kakor pa so to delali prejšnji kapitalisti. Nadalje je Dimitriu Georgiu naglasil:

»Tu med nami ni niti enega pripadnika bivših buržujskih strank, niti pripadnika kapitalističnega razreda. Vsi smo delavci, ki smo se rešili suženjstva, ko smo pobegnili iz Romunije, da bi se borili za svobodo svojega ljudstva.«

Po referatu Dimitrija Georgiu sta navdušeno pozdravljena govorila kapetan Joan Georgiu in poročnik Boriš Konstantin, ki sta 5. julija z letali »Messerschmidt« pobegnila iz Romunije. Skupščina nadaljuje delo.

Mednarodni monetarni sklad

Washington, 14. jul. (Reuter) Mednarodni monetarni fond je sporočil, da bi države, ki odpravljajo sedanje omejitve v blagovni zamenjavi, utegnile dobiti finančno pomoč iz tega sklada. Upravni odbor sklada se bi posvetoval s takšnimi državami članicami o tehnični pomoči in denarnih sredstvih, ki bi jim jih dal na razpolago, da bi premagale svoje težave ob odpravi omejitev. To je bilo navedeno v sporočilu upravnega odbora sklada, ki je bilo včeraj objavljeno.

De Gaulleovo gibanje se še vedno krha

Pariz, 14. julija (Tanjug). Narodni poslanci in občinski svetniki še vedno izstopajo iz De Gaulleovega gibanja. De Galleova skupina v občinskem pariškem svetu, ki je imela po volitvah 55 svetovalcev, jih ima sedaj samo 38. Izstopil je tudi najstarejši član. V Clermont Ferrandu sta izstopila še 2 De Gaulleova člana občinskega sveta. Podpredsednica nacionalnega sveta gibanja ga. Louisa Weis, ena izmed najbolj vplivnih prvakinj De Gaulleovega gibanja, je podala ostavko na položaj podpredsednika in člana nacionalnega sveta.

Truman opozarja na posledice omejitve zunanje trgovine ZDA

Washington, 14. jul. (Reuter) Predsednik ZDA je včeraj izjavil, da utegnejo omejitve, ki jih je uvedla ameriška vlada v zunanji trgovini, ogrožati program vzajemne varnosti in postaviti celotno ameriško politiko pred težko dilemo. Pozval je posvetovalni odbor za vzajemno varnost, naj prouči celotno področje carin in uvoznih kvot, zlasti za kmetijske pridelke, in predloži o tem priporočila.

Truman je poudaril v pismu posvetovalnemu odboru, da bo posledica problema carin za zaščito domače industrije prizadevanje drugih držav, da bi omejile svoj uvoz iz ZDA. Po Trumanovem mnenju niso odgovorni funkcionarji v ZDA v zadostni meri razmišljali o vseh posledicah, ki jih utegne imeti prizadevanje ZDA, da bi preprečile trgovino drugih držav z državami sovjetskega bloka. Ameriška vlada, je dejal Truman, podpira prijateljske in zavezniške države pri graditvi njihove vojaške in ekonomske sile in izdaja v ta namen obilo denarja. Spričo tega so ZDA zahtevale od teh držav, naj povečajo proizvodnjo, razširijo trgovino in zmanjšajo carine. Te države bodo z mednarodno trgovino povečale svoje dolarske dohodke in postopoma zmanjšale svojo odvisnost od ameriške pomoči. Povečanje trgovinskih omejitev je zatorej po Trumanovem mnenju v nasprotju s cilji varnosti.

Velikanski požar v Franciji

Toulouse, 14. julija (AFP). Velikanski požar je uničil celo četrt francoskega mesta Toulouse in napravil škode 500 milijonov frankov. Najprej se je vnela trava ob železniški progi, požar se je nato razširil na bližnjo tovarno obutve, nato pa na razna skladišča in druga poslopja v okolici. Siril se je z neverjetno hitrostjo ter je zajel področje več kvadratnih kilometrov. Kolikor je do sedaj znano, človeških žrtev ni bilo in se je gasilcem posrečilo ustaviti širjenje požara.

Po 6 tednih stavke v jeklarski industriji ZDA

Pittsburg, 14. julija (Reuter). Predsednik združenega sindikata kovinarjev Philip Murray je imel včeraj razgovore s predstavnikom velike jeklarske družbe »Betlehem Steel«. Krogi, ki so blizu industrijcem, izražajo spričo tega zaskrbljenost, da bo dosežen poseben sporazum med družbo »Betlehem Steel« oziroma drugo veliko družbo in sindikatom. Boje se tudi, da bi bila s tem razbita skupna fronta delodajalcev proti zahtevam sindikata, naj bi se nameščali izključno sindikalno organizirani delavci.

Sovjetska propaganda molči o graditeljih prekopa Volga-Don

1. junija so spustili vodo v prekop Volga—Don, 100 km dolg prekop, ki veže pri Kalaču Don z Volgo. Niti ni treba omeniti, da je sovjetski tisk razpihnil to novico do skrajnosti, da so bile dnevno na sporedu proglasitve udarnikov, herojev dela itd. Obenem se sovjetski tisk zelo rad hvali, da so končali dela na »največjem projektu povojne socialistične izgradnje« dve leti pred rokom. Dejstva pa govorijo nekoliko drugače. Prvi načrti za izgradnjo tega kanala so bili izdelani že leta 1925. Te načrte so zaradi drugih večjih težav tedaj spravili in jih zopet pričeli pregledovati leta 1948, ko so se tudi pričela dela v velikem obsegu. Kako je torej s preseganjem roka, o katerem se je razpisala zlasti »Pravda«? Le-ta trdi, da je bil rok postavljen 1954. leta. Če je to res, zakaj je bilo potem leta 1949 po vseh sovjetskih mestih, pa tudi v tisku je bilo mogoče zaslediti podobne klišeje, vse polno lepakov s parolami »Volga—Don stroj koraka k zmagi« v leto 1950 — je dejal tov. Stalin«, ali, »leta 1950 bo prekop Volga—Don končan« itd. Kaže torej, da rok ni bil presežen za dve leti, temveč se je gradnja prekopa za dve leti zakasnila.

»Pravda« tudi ne more dovolj pohvaliti tehnične strani prekopa. Nekateri bolj kritični inženirji pa imajo o njem nekoliko drugačno mnenje. Na treh krajih ob prekopu se nahajajo trije veliki jezi, ki zadržujejo velikanske vodne rezerve. Velike količine vode za temi jezovi imenujejo morja. Ta »morja« imajo vodno gladino 50 m in več nad gladino Dona in Volge. Njihova glavna naloga je skrbeti, da v prekopu samem nikoli ne zmanjka vode. Ravno v tem, pravijo inženirji — pa leži njegova slabost. Če bi se kateri koli izmed teh jezov pokvaril in bi v njegovem odseku vode zmanjkalo, bi bilo po popravilu jeza potrebno 80 dni, da bi lahko prekop zopet obratoval. Vendar pa ni glavno to, kako je prekop izdelan tehnično in kaj piše o njem sovjetski tisk. Poudariti bi bilo treba to, da je gradilo prekop na deset tisoče političnih ujetnikov. Od treh delavcev na prekopu sta bila dva politična prisilna delavca; poleg sovjetskih prisilnih delavcev je do leta 1950 delalo na prekopu tudi 20.000 nemških vojnih ujetnikov. Zakaj so moskovski oblastniki uporabili za gradnjo tega prekopa prisilno delovno silo, je jasno. Kalmiške stepe med Volgo in Donom so znane zaradi pomanjkanja vode in silne vročine, torej kot nalašč za ljudi, ki delajo »po kazni«.

Prekop Volga—Don ima brez dvoma velik gospodarski pomen. Znatno bo razbremenil enotirno železniško progo, po kateri so do sedaj sovjeti s težavo prevažali kovine in oglje iz donskega bazena. Tudi žito iz donskega okrožja bo odslej potovalo z ladjami. Vendar pa nameravajo moskovski oblastniki iztisniti iz prekopa še eno korist. Zlasti »Pravda« zadnje čase obširno piše o tem, da se bo sedaj, ko je na razpolago voda, kalmiška stepa spremenila v cvetoč raj, ter vabi ukrajinske in beloruske kmete, naj se preselijo v bližino prekopa.

Kalmiška stepa je dobila svoje ime po nomadskem plemenu Kalmikov. Le-te so moskovski gospodarji leta 1935 preselili v Sibirijo.

Pogajanja o premirju na Koreji

niso od meseca maja prav nič napredovala — Največja ovira je repatriacija vojnih ujetnikov

London, 14. julija (Tanjug). »Times« piše o obletnici prvega sestanka za pogajanje o premirju na Koreji v Kesongu ter ugotavlja, **da je bilo od tedaj približno 800 razgovorov, a da po enem letu še ne moremo govoriti o premirju. Do konca maja so se delegacije sporazumele samo o treh členih osnutka pogodbe o premirju, od tedaj pa niso napravile nobenega koraka naprej.**

»Times« sicer trdi, da so razna znamenja, po katerih je videti, da bi Severna Koreja rada sklenila premirje, in da govore o tem tudi predlogi za repatriacijo ujetnikov, o katerih so razpravljali na zadnjih sejah v Pan Mun Jomu. Tudi kitajska propaganda se je presenetljivo spremenila, vendar pa še ni mogoče reči, da bodo stavljeni predlogi o repatriaciji dovedli do sporazuma.

O razgovorih v Pan Mun Jomu piše tudi »News Chronicle« in meni njegov dopisnik iz New Delhija, da je Indija našla temeljne pogoje, ob katerih bi bili Kitajci pripravljeni sprejeti sporazum o repatriaciji vojnih ujetnikov, dostavlja pa, da se upanje za uspešno posredovanje Indije v korejskem sporu po bombardiranju objektov na reki Jalu ni povečalo.

Severnokorejska delegacija na pogajanjih za premirje je zahtevala, da bi se pogajanja prekinila za dva dneva. Delegacija Združenega poveljstva je v to privolila in se bodo pogajanja nadaljevala v sredo dopoldne. Seje bodo še naprej tajne. Severna delegacija ni obrazložila zahteve po prekinitvi pogajanj. Računajo, da bi se rada med tem posvetovala z višjimi oblastmi.

Častniki za zvezo severne delegacije so izročili častnikom za zvezo Združenega poveljstva dve noti vodje njihove delegacije: protest proti uboju nekega severnokorejskega vojnega ujetnika ter seznam 4393 vojakov, ki so po obvestilih Mednarodnega Rdečega križa v rokah Združenega poveljstva, pa niso vpisani v seznamih ujetnikov, o katerih razpravljajo na pogajanjih.

Ameriški zastopnik pri OZN Ernest Gross je izročil včeraj Varnostnemu svetu sporočilo Združenega poveljstva o vprašanju severnokorejskih ujetnikov. Poročilo navaja, da je v raznih taboriščih Združenega poveljstva 170.000 ujetnikov. Nad 100.000 ujetnikov je izjavilo, da se bodo borili do zadnjega in se sami ubili, če bi bili prisiljeni, vrniti se v Severno Korejo ali na Kitajsko. Poročilo pripomnja, da so v seznamu ujetnikov, ki se ne žele vrniti, vpisani samo tisti, ki so to izrečno zahtevali.

Vprašanje repatriacije vojnih ujetnikov je edina točka, ki ovira sklenitev korejskega premirja.

General Lawton Collins, načelnik generalnega štaba ameriške vojske, je izjavil danes na tiskovni konferenci, da bo letalstvo Združenih narodov napadalo nasprotnikov vojaški stroj tako dolgo, dokler Kitajci in Severni Korejci ne bodo sprejeli premirja. Razgovori, ki jih je imel z voditelji Združenega poveljstva, je pripomnil Collins, so ga prepričali, da bo nasprotnik razbit, če bo poskušal novo ofenzivo. Po mnenju generala Collinsa bo južnokorejska vojska kmalu sama lahko branila Južno Korejo, čete Združenih narodov pa se bodo umaknile nekaj časa po umiku Kitajcev iz Severne Koreje in ko se bodo prepričale, da je na Koreji dosežen trden mir.

Collins je tudi dejal, da ima general Clark pooblastila, da sme operirati proti nasprotnikovim oporiščem v Mandžuriji, če bi bilo potrebno. Vendar pa bodo, če bi se pokazala potreba za take operacije, poprej vprašane članice Združenih narodov.

IV. tekmovanje jugoslovanskih glasbenih umetnikov

Zveza glasbenih umetnikov Jugoslavije v Beogradu, v kateri so včlanjena vsa tovrstna republiška društva, priredi letos od 19. do 26. oktobra že četrto tekmovanje glasbenih umetnikov po osvoboditvi, tokrat v Sarajevu. To je pomemben kulturni, propagandni in vzgojni dogodek, ki ima v novi Jugoslaviji že čvrsto tradicijo. Doslej so se vrstila tekmovanja takole: prvo decembra 1948 v Zagrebu, drugo novembra 1949 v Ljubljani, tretje pa aprila 1951 v Beogradu. Prireditelj se zaveda, da tekmovanje ni le potreben pregled naših najboljših mladih umetnikov, niti le uspešna moralna in materialna vzpodbuda na poti k umetniškemu izpopolnjevanju, temveč dragocen pripomoček za dvig kulturne ravni v vsakem mestu, kjer se to plemenito tekmovanje vrši. Zato si je izbral letos Sarajevo. Spominjamo se še II. tekmovanja v Ljubljani, ki je tako pri občinstvu kot pri glasbenikih vzbudilo veliko zanimanje, bilo odlično obiskano in dalo mladini svetlih in posnemanja vrednih vzgledov.

Tiskana pravila o IV. tekmovanju, ki so pravkar izšla, določajo, da se bo letos vršilo tekmovanje v sledečih glasbenih panogah: solistično petje, violina, violončelo, flauta, oboa, klarinet, fagot in rog. K taki omejitvi ni prireditelja privedla samo štednja, temveč dve izrečno strokovni ugotovitvi. Vsakoletno tekmovanje v vseh panogah ne bi moglo pritegniti vselej dovolj novega nadarjenega glasbenega naraščaja. Poleg tega Sarajevo ne razpolaga z zadostnim številom prvovrstnih klavirjev za pripravo in izvedbo vsestranskega tekmovanja, niti nima samostojnega simfoničnega orkestra za tekmovanje dirigentov. Zato bodo prišli pianisti, dirigenti, komorna glasba in morda tudi skladatelji na vrsto prihodnje leto.

Izvršni odbor Zveze glasbenih umetnikov FLRJ pa je že razmišljal o možnosti, da bi prirejal v bodoče tekmovanje stalno v takem kraju, ki bi bil po svoji klimatski legi, organizacijski sposobnosti, kulturnem okolišu in zainteresiranosti na teh tekmovanjih najpripravnejši. Splošno mnenje je bilo v prilog Ljubljane in nas Slovence bi le veselilo, če bi se ta načrt uresničil. Na ta način bi vsako leto pritegnili jugoslovansko glasbeno elito v Ljubljano. Najboljše zveze našega mesta s srednjo in zahodno Evropo pa bi mogle postaviti ta tekmovanja na še širšo kulturno in propagandno osnovo.

Letošnje tekmovanje v Sarajevu dopušča udeležbo vsem glasbenikom, ki so stari od 18 do 32 let. V vseh navedenih panogah je razdeljeno na dva dela. Kdor v prvem delu, od katerega je javnost izključena, ne doseže pri ocenjevalni komisiji vsaj 60% točk, izpade. Ostali tekmovalci se udeleže drugega dela, h kateremu ima pristop tudi občinstvo. V tem delu so dosegljive I., II. in III. nagrade v znesku 40.000, 30.000 in 20.000 dinarjev; nenagrajeni v tem delu tekmovanja pa dobijo priznanje v obliki pismene pohvale. Nagrajenci bodo po zaključnem tekmovanju nastopili z izbranimi točkami na slavnostnem koncertu. Dobitnikom prve nagrade bo prireditelj organiziral koncerte v vseh glavnih mestih Jugoslavije.

Spored predpisanih glasbenih del, ki ga morajo tekmovalci izvesti pred ocenjevalno komisijo, je točno, morda mestoma preozko opredeljen. Organizacijski odbor, ki ga sestavljajo T. Mirić, ravnatelj sarajevske opere, Vl. Marković, generalni tajnik Zveze glasbenih umetnikov FLRJ v Beogradu, M. Ljiljak, sekretar Sveta za prosveto in kulturo pri predsedstvu vlade BiH, D. Fijala, zaslužni član sarajevske opere ter dirigent A. Gavanski, izkušeni sekretar lanskega organizacijskega odbora, bo sprejemal prijave kandidatov najpozneje do 15. avgusta 1952. Moral pa bo prerešetati še vrsto prošenj, ki se bodo nanašale na želje po morebitnih malenkostnih spremembah v sporedu, ki bi vendar marsikateremu kandidatu bistveno olajšale udeležbo na tekmovanju.

Izvršni odbor Zveze glasbenih umetnikov FLRJ je upošteval predlog Društva glasbenih umetnikov Slovenije in postavil v ocenjevalno komisijo za solistično petje kot predsednika red. prof. J. Betteta, v komisijo za violino kot člana red. prof. K. Rupla (za namestnika doc. U. Prevorška), v komisijo za violončelo kot člana ravnatelja mariborske srednje glasbene šole O. Bajdeta (za namestnika dirigenta B. Leskovica) in v komisijo za pihala kot člana izrednega prof. dr. D. Švaro in dirigenta S. Hubada.

Prepričani smo, da se bodo vsi naši vidni mladi umetniki, kolikor so se že uspešno ali se še niso udeležili prejšnjih tekmovanj, udeležili letošnje prireditve. Pot k uveljavljenju v umetnosti je izredno težavna in naporna; najtežji preizkusni kamni na njej so tekmovanja. Toda upamo, da se bo kljub težkim sedanjim razmeram v koncertnem življenju nagrajencem moglo v bodoče izboljšati in olajšati udejstvovanje na koncertnem odru. Vrsta znanih glasbenikov nas je doslej častno zastopala na tekmovanjih, med njimi V. Heybalova, R. Francl, J. Lipušček, S. Drakslerjeva, V. Bukovčeva, J. Stanič - Krekova, B. Campa, M. Gunzek, M. Tumpej in drugi. Medtem so se že vključili v naše glasbeno življenje novi nadarjeni mladi glasbeniki, ki jim želimo na težko pot v Sarajevo vsestranske podpore. P. Sivic

Britanski tisk o poveljstvu za Srednji vzhod

London, 14. julija (UP). Britanski tisk trdi zadnje dni, da so se začele priprave za ustanovitev obrambnega poveljstva za Srednji vzhod brez udeležbe Egipta, ker je čedalje manjše upanje za skorajšnjo poravnavo anglo-egiptovskega spora. Ti glasovi so začeli krožiti po tajnem sestanku britanskih diplomatov na Srednjem vzhodu v začetku preteklega meseca in so se še razširili po nedavni spremembi v kairski vladi. Londonski uradni krogi ne demantirajo in tudi ne potrjujejo, da so se začele priprave za ustanovitev poveljstva za Srednji vzhod. — O vprašanju obrambe Srednjega vzhoda so se razgovarjali general Ridgway in britanski visoki oficirji, niso pa, kakor je izjavil Ridgway, sprejeli nikakršnih sklepov. Prav tako je bila brezplodna 15-dnevna razprava o tem vprašanju med Achesonom in Edenom.

Vzhodnonemška kritika zahodne note

Berlin, 14. jul. Uradna vzhodnonemška časopisna agencija komentira odgovor zahodnih sil na zadnjo sovjetsko noto o Nemčiji in obtožuje zahodne sile, da niso dale jasnega odgovora ter da postavljajo nepremostljive ovire za miroljubno rešitev nemškega vprašanja. Komentator trdi, da si zahodne sile prizadevajo, da bi onemogočile sklenitev mirovne pogodbe in združitev Nemčije s tem, da do brezkončnosti pišejo note.

Odpoklic indijskega predstavnika iz komisije OZN

New Delhi, 14. julija (Tanjug). Indijska vlada je včeraj odpoklicala svojega predstavnika v komisiji OZN za človečanske pravice zavoljo tega, ker se je vzdržal glasovanja o sprejemu Kitajske v članstvo te komisije. Predsednik indijske vlade Nehru je izjavil včeraj v parlamentu, da je takšno stališče indijskega delegata v komisiji za človečanske pravice v nasprotju z zunanjo politiko Indije, ki sodi, da ima Kitajska pravico sodelovati v vseh odborih OZN.

V preteklem tednu so ob priliki birmovanja organizirali nekakšne ilegalne straže... (Poročevalec dne 11. jun.)

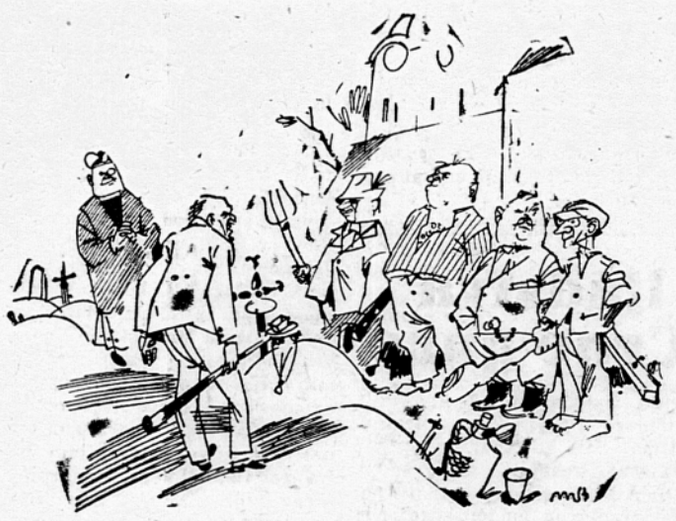

»Zdaj pa, predrage, materi cerkvi zveste ovčice — pozabimo za hip na krščansko usmiljenje...«

Uvoz zdravil, naočnikov, instrumentov in ortopedskih predmetov v darilnih paketih bo carine prost

Svet za zakonodajo in izgraditev ljudske oblasti zvezne vlade je te dni sprejel načrt o spremembah in dopolnitvah uredbe o začasni carinski tarifi za blago, ki ga uvažajo osebe, ki niso registrirane kot uvozniki. Pogosti so primeri, da prihajajo iz inozemstva v darilnih paketih manjše količine specialnih zdravil, ki so po večini nov izum medicinske znanosti in se pri nas še ne dobe. Taka zdravila služijo v glavnem osebnim potrebam prejemnikov darilnega paketa ali članov njegove družine. Zato bo po spremenjeni uredbi o začasni carinski tarifi uvoz takih zdravil v bodoče prost carine, če se potreba dokaže z receptom državnega zdravnika ali zdravnika v javni službi. Na enak način bodo oproščeni uvozne carine naočniki, razni aparati in instrumenti za potrebe prejemnika darilnega paketa in ortopedski predmeti, seveda vse v količinah, ki jih označi v svojem potrdilu zdravnik.

Spremembe uredbe se nanašajo tudi na uvoz znanstvenih knjig, ki jih posamezniki dobe iz inozemstva za lastne potrebe. Tak uvoz bo prav tako oproščen carine. Naposled se spremembe nanašajo na uvoz živil, gospodinjskih in oblačilnih predmetov. Po sedanjih predpisih so oproščeni carine darilni paketi, ki vsebujejo razna živila, moko, sladkor, maščobe, meso, ribe itd. in to v neomejenih količinah, ter predmeti za gospodinjstvo in rabljeni oblačilni predmeti. Ker pa se je pokazalo, da se razna živila, ki prihajajo v državo v darilnih paketih, pozneje prodajajo, določa načrt nove uredbe, da so živila prosta carine samo, če služijo osebnim potrebam prejemnika oziroma njegove družine. Zato bodo omejene količine živil, ki so carine proste. Taka omejitev bo uvedena tudi za gospodinjske in oblačilne predmete.

Pred Dnevom vstaje

Trije partizani proti dvesto Madžarom

Ob letošnjem pohodu partizanskih patrulj v počastitev Dneva vstaje se bodo Prekmurci ponovno spomnili junaštva treh partizanov — Mirana, Franceta in Bojana — ki so se v vasi Vaneča spustili v boj z dvestotimi podivjanimi madžarskimi fašisti in kjer sta dva od njih, Miran in France, dala tudi svoji življenji. O tem neenakem boju je tiste dni jeseni 1944. leta govorilo vse Prekmurje. Celo madžarski oficirji se niso mogli premagati in so svojim vojakom postavljali boj treh partizanov za zgled, kako se je treba boriti za svojo domovino.

17. oktobra 1944. leta se je v Brumnovi hiši v Murski Soboti vnel srdit boj med nekaj partizani, ki so imeli v hiši sestanek, in madžarsko patruljo, ki je prišla mimo. Iz hiše so se rešili štirje partizani, toda Juš je na begu proti Muri, zato da je ostalim trem kril umik, žrtvoval svoje življenje. Naslednjo noč so se Miran, France in Bojan pomikali proti vasi Vaneča. Že proti jutru so zagledali na hribu majhno viničarijo, in se napotili proti njej. Niso vedeli, da živi v hiši zagrizen hitlerjanec Novak, ki se je njihovega prihoda najprej silno prestrašil, ko pa so ga do smrti izmučeni fantje prosili le za nekoliko hrane in miren prostor za počitek, se je hitro pomiril in začel kovati druge načrte... Ko je med pogovorom fantov še zvedel, da je eden med njimi iskani partizan Bojan, na katerega je bila v Prekmurju razpisana nagrada 10.000 pengov, je bil njegov sklep hitro storjen. Fantom je pokazal prostor na podstrešju in se jim ponudil, da bo stražil sam, saj je viničarija na samotnem kraju, kamor ne pride nikdar nobena vojaška patrulja.

Fantje, izmučeni od nedavnega boja, neprespane noči in dolge poti, so mu bili hvaležni za uslugo in kmalu trdno zaspali. Proti poldnevu se je Bojan prebudil. Prav tedaj je viničar Novak prinesel na podstrešje kosilo — mastno zabeljene koruzne žgance in s smehljajem želel fantom dober tek. Čim pa se je viničar umaknil in je Bojan hotel zbuditi oba tovariša, se mu je zazdelo, da je slišal oster žvenket, kot da bi železo udarilo ob kamen. Skočil je k strehi in pogledal skozi lino. Dih mu je zastal. V vinogradu okrog hiše je kar mrgolelo madžarskih vojakov. Za vsakim trsom je bilo videti puško.

Bojan je zbudil Mirana in Franceta in v trenutku so bili vsi trije pripravljeni na boj. V tem pa je že madžarska granata porušila zadnji del podstrešja in od spodaj so se slišali klici: »Banditi, predajte se, ničesar se vam ne bo zgodilo!« Bojan se je hitro zbral. Zapovedal je Miranu in Francetu, naj se umakneta proti gozdu, ki je bil oddaljen kakih 50 m, sam pa se je odločil, da bo kril njun umik z brzostrelko. Ker so bili Madžari razpostavljeni v krogu, so fantje računali, da ne bodo mogli prosto streljati in se jim bo umik mogoče posrečil.

Prvi je skočil s podstrešja France. Toda namesto na levo, se je začel umikati proti hiši na desno. Tam je stala na hišnih vratih strojnica. Kratek rafal in France je obležal s prestreljeno glavo. Miran in Bojan sta imela več sreče. Z bombami in brzostrelko sta si počasi utirala pot proti gozdu. Od zaklona do zaklona, od drevesa do drevesa. Bojan je kril Mirana, nato spet Miran Bojana. Nenadoma je Bojan začutil v roki, nogi in v zobeh pekočo bolečino. Drobec bombe ga je ostro oplazil.

Tri četrt ure je že trajal neenak boj dveh partizanov proti dvestotim fašistom. Bojan in Miran sta imela le še nekaj metrov do gozda. Bojan se je dvignil in hitel proti bližnjemu zaklonu, tedaj pa se je tik pred njim razletela bomba. Videl ni ničesar več in se je nezavesten zgrudil. Tudi Miran se je pognal proti prvemu drevesu; toda iza njega je planil podivjani fašist in mu zasadil bajonet v trebuh.

Ko se je Bojan zopet zavedel, je bil še vedno na mestu, kjer se je zgrudil. Nedaleč stran je ležal Miran, ves krvav in v zadnjih vzdihih. Krog in krog so stali madžarski vojaki in detektivi. Viničar Novak je stal ob Miranu in ga brcal v glavo in v ranjeni trebuh. Ko je opazil, da se je Bojan prebudil, je stopil še k njemu in ga brcnil v glavo. Bojan je spet izgubil zavest.

Prebudil se je šele v bolnišnici. Želja Madžarov, da bi vsaj enega partizana dobili živega v roke, je Bojanu rešila življenje. Po zaporih, kjer se mu je v zmedi kapitulacije Hortyjevega režima posrečilo spremeniti ime, so ga Nemci odpeljali v Dachau. Tam je od domačinov zvedel vse podrobnosti, kako se je viničar Novak polakomnil 10.000 pengov in je zanje fašistom prodal dvoje mladih življenj.

Viničarja Novaka v Prekmurju ni več. Pravočasno se je znal umakniti roki pravice. Partizan Bojan se je srečno vrnil tudi iz Dachaua. Med prekmurskim ljudstvom pa še vedno živi svetal spomin na ta dogodek, ki je leta 1944 marsikomu vlil ponosa in vero v zmago. H.

Načrt letošnjih očiščevalnih del na Barju bo v celoti izveden

Vodna skupnost za melioracijo Ljubljanskega barja, ki je bila ustanovljena letošnjo pomlad, si je že na občnem zboru začrtala obsežen program očiščevalnih in poglobljevalnih del. Barjani so njeno delavnost z veseljem pozdravili, saj marsikje barjansko zemljo s težavo obdelujejo, ker so glavni odtočni jarki do skrajnosti zapuščeni, zaraščeni in zasuti z zemljo. Eden izmed mnogih odtočnih jarkov je na primer »Farjevec«, ki je koristen za vasi Brest, Matena, Iška Loka, Ižanska cesta in Crna vas. Ta odvodnik že 27 let ni bil očiščen. Podobno velja za druge jarke, ki jih je na Barju za nič manj kakor 600 km, od katerih so nekateri večji, drugi pa manjši.

Precejšen del letošnjega načrta očiščevalnih del je sedaj že uresničen. Tako so doslej na novo zgradili 2500 m dolgi Kozlarjev jarek 1.7 km dolgi jarek v Grajski gmajni, 703 metre dolgi jarek v Gorenjah, očistili so Preserski jarek pod okrajno cesto in pokosili Tomišeljski skočnjak. Sedaj poglabljajo Jevšnik v dolžini 2500 metrov in čistijo Strojanovo vodo in Glinški potok, ki sta skupno dolga 7.2 km. V kratkem bodo odprli — najbrž še ta mesec — gradbišče na Kušlanovem kanalu, kjer je že vse trasirano in je potrebna le še vodopravna razprava za preložitev ceste. Očiščevalna dela na Farjevcu in v Zalarjevem jarku se bodo začela verjetno že prihodnji teden. Poglabljali ju bodo v dolžini 4726 metrov in izmetali iz strug 9000 kubikov zemlje. V nedeljo je bila pri Matenskem mostu vodopravna razprava, kjer so se pogovorili za svet, ki bo omogočil izravnanje Farjevca. Načrti za Farjevec so že vsi izdelani, prav tako kalkulacije. Izdelujejo tudi načrte za regulacijo Sivčevega potoka. Na terenu so opravljena že pripravljalna dela za poglobitev Rastovšega potoka, vendar so tam težave, ker ne morejo dobiti delavcev. Na področju Borovnice je v načrtu večji presek, ki ga pa še niso mogli začeti, ker še ni bil izveden zemljiškopravni postopek. V kratkem bodo začeli delati tudi na Nentabecu, kjer bodo poglabljali strugo v dolžini 1700 metrov.

Vsa letošnja očiščevalna in poglabljevalna dela na Barju bodo stala po proračunu Vodne skupnosti 17.9 milijonov din. K tej vsoti bosta 45% prispevala mestni ljudski odbor Ljubljane in okraj Ljubljana-okolica, ostalo pa Barjani sami, ki morajo za vsak hektar sveta plačati za lani in letos po 320 din, kolikor seveda za lani niso že plačali.

Prispevek 320 din od hektara ni velik. Če bi hotela vodna skupnost sama posekati jelšovino in vrbovino, ki sega v jarke, bi potrebovala za ta dela najmanj 20 milijonov din. Tako bi šli vsi prispevki samo za sekanje in čiščenje, za poglabljanje in graditev pa ne bi ostalo ničesar. Zato so delegati pododborov na ustanovnem občnem zboru Vodne skupnosti, pravilno sklenili, da je dolžan posek in košnjo v jarkih opraviti vsak lastnik zemlje sam, z vplačanim denarjem pa se bodo opravila najnujnejša očiščevalna in poglobljevalna dela. Le tako bodo sledovi zanemarjenja v nekaj letih odpravljeni in bodo jarki zopet hitreje odvajali odvečno vodo. Skupni napori Vodne skupnosti in Barjanov bodo najhitreje rodili popoln uspeh. Vodna skupnost bo svoj letošnji načrt očiščevalnih in regulacijskih del v celoti izvedla. Potrebno je, da tudi Barjani posekajo drevje in pokosijo travo v jarkih, ki so ob njihovem svetu, hkrati pa plačajo prispevek.

PISMA UREDNIŠTVU

Zakaj taka razlika v cenah sadju

Dne 9. julija sem šel po Rimski cesti po opravkih v mesto. Želel sem si kupiti svežih fig in sem stopil v zelenjavno trgovino na isti cesti št. 21, kjer mi je tovariš postregel s pol kilogarama fig za 20 din. Na vljudno opozorilo, da so fige na trgu po 28 din za kg in ne po 40 din, mi je grobo odgovoril: »Pa pojdite tja ponje«. Ko sem prišel domov, mi je mati postregla s prav takim sadjem, kupljenim na trgu po 28 din za kg.

S takim nastopom, kakor tudi s tako razliko v ceni, tovariš na Rimski cesti št. 21 ne dela časti svojemu poklicu. Razen tega nad prodajalno tudi ni nobenega napisa.

Mislim, da tak način prodaje in odiranja danes ni na mestu in bi bilo potrebno (o čemer je dnevno časopisje že pisalo), prodajo zelenjave temeljito urediti, takim ljudem pa onemogočiti nadaljnje delo v trgovski mreži. To vsekakor ne dela časti trgovini, potrošnikom pa ne usluge in ne koristi. M. R.

Zakaj v novomeških gostinskih obratih ne sprejemajo več abonentov?

Uslužben sem v Novem mestu. Vozim se vsak dan z dežele s kolesom v službo, ker nimam stanovanja v mestu. Ker bi se rad aboniral za kosilo, sem vprašal v hotelu »Metropol« in pri vseh ostalih novomeških gostiščih. Na moje veliko presenečenje so mi povsod odklonili hrano, češ da imajo že preveč ljudi na hrani. Seveda sem sedaj brez kosila ali pa tople hrane do večera, dokler se ne vrnem domov.

Zelo zanimivo se je izrazila kuharica v »Metropolu«. Dejala je, da bi morali izpremeniti svoj hotel v navadno menzo, če bi še mene sprejeli na hrano. Pravi pa, da imajo dovolj hrane na razpolago. Težko je, da bi se uslužbenec sproti hranil po hotelih, posebno še če živi ločeno od družine. Mislim, da bi morala novomeška gostinska podjetja sprevideti potrebe delovnih ljudi in ljudem vsestransko pomagati.

Ker to verjetno ni osamljen primer, pričakujemo, da se bo v najkrajšem času napravil red v novomeških gostinskih podjetjih.

Neuporabni industrijski proizvodi ne smejo biti predmet trgovanja

Z vabljivimi besedami v oglasih dnevnikov vabi trgovsko podjetje »Kolesar« na Karlovški cesti kupce k nakupu vseh kolesarskih potrebščin. Potreboval sem novo zračnico in se namenil, da jo kupim v tej trgovini. Dobil sem željeno zračnico temne barve po nizki ceni 110 din. Nizka cena me je kot kupca prijetno presenetila, vendar sem nekako v dvomu zaradi tako ugodnega nakupa povprašal, če je zračnico treba preizkusiti. Dobil sem odgovor, da je preizkus izvršen že v tovarni. Zračnico sem montiral na kolo, jo napolnil, toda žal sem moral ugotoviti, da je bila po preteku dobre ure zopet prazna.

Drugi dan sem odšel nazaj v trgovino in zahteval za neuporabno zračnico drugo. Dobil sem odgovor, da že uporabljene ne sprejmejo nazaj ter je uslužbenec pri tem še pripomnil, da se moram zavedati, da po tako nizki ceni pač ne morem dobiti kvalitetnega izdelka in da bi po višji ceni lahko dobil boljšo zračnico svetle barve, ki pa je trenutno nimajo na zalogi. Začudil me je tak odgovor, ker mi pri nakupu ni bila dana nikaka izbira, niti mi ni bilo pojasnjeno, da kupujem blago, ki ni kvalitetno. Na moj ugovor, da mi je uslužbenec zagotovil, da je bila tudi prodana zračnica preizkušena v tovarni, je to izjavo sedaj uslužbenec zanikal. Poudaril je le to, da on, oziroma podjetje ne more nositi stroške za vrnjeno neuporabno blago. Sedaj sem razumel, da pojmuje to podjetje trgovino tako, da se neuporabno blago na kakršen koli »poslovni« način odrine kupcu, ki naj ga sicer po nekoliko nižji ceni plača, ga kot neuporabnega vrže stran in pride kupiti novo uporabno blago po višji ceni.

Moj kupni fond izkazuje torej po zaslugi uspešnega poslovanja tega trgovskega podjetja za 110 din čiste izgube. Da bi se ji vseeno izognil, sem stopil še v prvo mehanično delavnico, kjer pa so mi že iz prakse s take vrste zračnico izjavili, da se ne izplača nobeno krpanje, ker je zračnica tako nekvalitetna, da res ni uporabna.

Enkrat gre osel na led in zato je bil tudi ta moj trgovski stik s podjetjem »Kolesar« zadnji. I. L.

Novomeški gostinci za ločeno zbornico

Na razširjeni seji upravnega odbora Združenja gostilničarjev v Novem mestu 8. julija so sprejeli sklep, da si gostinci ustanovijo ločeno samostojno Zbornico. Izvolili so pripravljalni odbor, katerega predsednik je Milena Popovič, upravnica Šmarjeških toplic, tajnik pa Ludvik Bencik, tajnik Združenja. Pripravljalni odbor bo pripravil vse potrebno za ustanovitev Zbornice do 24. julija, ko bo polletna skupščina Združenja. Gostinci pravijo, da imajo vse pogoje za lastno samostojno Zbornico. Združenje šteje 92 članov, od tega je 14 državnih gostinskih podjetij, 2 zadružni, 3 kolektivni, 31 zakupnih in 42 privatnih gostišč. Na tej seji so tudi sprejeli sklep, da Združenje prispeva za izdelavo turističnega prospekta Dolenjske, ki ga namerava izdati Turistično društvo v Novem mestu.

Vsi gostinski obrati v novomeškem okraju so tudi že v juniju sprejeli sklep o trimesečnem tekmovanju, ki bo trajalo od 1. julija do 30. septembra t. l. Med tekmovalnimi točkami so: splošna higiena, odnos do gostov in postrežba, kakovost hrane in pijače, znižanje cen gostinskim storitvam, pomoč sindikalnim podružnicam in upravnim odborom, sodelovanje s Turističnim društvom ter prostovoljno delo pri olepšavi mesta. (r)

VREME

VREMENSKO POROČILO HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE

Napoved za torek, 15. julija: Spremenljiva oblačnost z rahlimi krajevnimi padavinami oziroma plohami. Temperatura brez spremembe.

Planinsko karto
Julijske Alpe
KUPUJTE
v planinskih društvih!

Tako dela reševalna postaja

V torek, dne 8. julija 1952 je bil pod tem naslovom objavljen članek, ki je pokazal na napako Reševalne postaje. Nepravilno je, da ni bila tovarišica prijazna, posebno še, ker ni dala potrebnega nasveta brigadirjem, da odvedejo svojo bolno tovarišico v sektorsko ambulanto, ki je oddaljeno kakih 150 m (na Ižanski cesti 3). Prav od tam bi lahko tudi poklicali zdravnika, ki v takem primeru lahko najbolj učinkovito pomaga in določi potrebne ukrepe. Kakor se je pozneje izkazalo, ni bil prevoz z reševalnim avtomobilom v bolnišnico niti nujen, ker je bila tovarišica odvedena domov.

Nepravilno bi bilo, ako bi ta primer posplošili na celotno delo Reševalne postaje. Dnevno imamo od 50 do 70 prevozov širom cele Slovenije, katere izvršimo z maloštevilnimi prevoznimi sredstvi. Predvsem je naša naloga, da nudimo prvo pomoč pri poškodbi in prepeljemo ponesrečenca tudi brez zdravniške napotnice v bolnišnico. Primere notranjih obolenj pa mora pregledati zdravnik in odrediti prevoz, ker je na podlagi tega bolnik sprejet v bolnišnico. Pogosti so primeri, ko reševalci bolnika pripeljejo, bolnišnica pa ga ne prevzame, ker po pregledu zdravnika ni take nujnosti za zdravljenje v bolnišnici in ga je treba ponovno voziti domov. Pri takih prevozih so le stroški in velika zamuda časa. Poleg zgoraj navedenega nastanejo tudi druge neprilike. Prepeljana oseba je n. pr. zavarovana in se postavi na stališče, da prevoza ne plača. Socialno zavarovanje pa plača le tiste prevoze, za katere predloži stranka potrdilo od zdravnika, da je bil prevoz potreben. Reševalna postaja se sama vzdržuje in po izvršenih prevozih tudi zahteva poravnavo stroškov, zato naprošamo, naj vsak, posebno z notranjim obolenjem, dobi potrdilo od zdravnika, rajonskega ali okrajnega, da je prevoz potreben. Le če gre za očitno nujne slučaje, naj se takoj kliče tel. štev. 44-44. Za take primere bo potrdilo o prevozu izstavil zdravnik v bolnišnici.

Upokojenci in invalidi naj poleg potrdila za prevoz predložte tudi odrezek položnice, s katero so prejeli zadnji ali predzadnji mesec pokojnino. Siromašni, plačila nezmožni naj uredijo pri svoji občini ali okrajnem ljudskem odboru. Vojaške osebe in njih svojci naj se za prvo pomoč in prevoz v bolnišnico prvenstveno obračajo na vojno bolnišnico, tel. štev. 47-92.

Če bi v bodoče nastale še kake nejasnosti ali nepravilnosti s strani Reševalne postaje, naprošamo, da se vse take primere sporoči upravi pismeno ali telefonično na štev. 37-85.

Da bo delo reševalne postaje prikazano v pravi luči, objavljamo dopis podjetja »Prehrane« iz Ljubljane.

»Za hitro pomoč, ki jo je nudila Vaša reševalna postaja ponesrečencem ob priliki avtomobilske nesreče našega transporta v Crikvenico, in za veliko požrtvovalnost, ki so jo vložili pri tem člani Vaše reševalne postaje, izreka trgovsko podjetje »Prehrana«, Ljubljana, svojo iskreno zahvalo. Prav vsled hitre pomoči Vaših reševalcev ta težka nesreča ni zahtevala človeških žrtev.« M. S.

Za Dan vstaje prvič električna luč

Tujcu, ki gre skozi kozjanski planinski predel, se mu ta svet z visokimi griči, na katerih so posejane prijazne vasice, vtisne globoko v spomin. Okupator tudi temu predelu ni prizanesel; uničil in razdejal je domove.

Ob svobodi je bil pogled na te kraje žalosten. Same ruševine, le tu in tam je ostala cela hiša. Ljudje niso klonili. Z lastnimi silami in s pomočjo ljudske oblasti so obnovili že skoraj vse požgane domove. Domačini so v težkih letih obnove spoznali, da se njihovo delo ne sme končati tu, ampak morajo stremeti za tem, da se tudi gospodarsko in kulturno dvignejo na najvišjo stopnjo. Zato so med drugim lansko pomlad začeli graditi električni vod od Lisične do Planine. To delo je tako hitro napredovalo, da je bil ta 9 km dolgi vod dograjen do prve proslave Dneva vstaje. To delo je bilo šele začetek, za zgraditev celotnega omrežja je manjkalo še mnogo. Ljudje so se lotili dela s podvojeno silo. Vsi so delali pri napeljavi omrežja in hišnih instalacij. Pri tem jih je z denarjem znatno podprl okrajni Ljudski odbor za celjsko okolico.

Letos bodo Sentvičani, Planinci in Zagorjani počastili Dan vstaje slovenskega ljudstva še posebno slavnostno. To ne bo samo praznovanje obletnice vstaje proti fašističnemu okupatorju. Ta dan bo tudi praznik zmage naših ljudi nad elektriko, ki jim bo odslej služila in jim lajšala delo.

To zmago — ko bo v tem kozjanskem predelu prvič zasvetila elektrika — bodo domačini proslavili že 20. julija in sicer v St. Vidu pri Planini, kamor vabijo vse znance iz borbe prot okupatorju in vse ostale, ki se veselijo njihovega dela in zmage. B. J.

Zakaj so tako pogoste prekinitve električnega toka na Mirju?

Že precej dolgo — morda leto dni ali več — so v zahodnem delu Mirja zelo pogoste prekinitve električnega toka. No, nekaj časa se temu nismo čudili in ne razburjali, saj smo vedeli, da so v času gradnje velikih institutov v neposredni bližini take prekinitve pač nujne in neizbežne. Prav v zadnjem času pa so postale omenjene prekinitve vse pogostejše in tudi večkrat zelo dolgotrajne, kar je seveda povzročilo precejšnje negodovanje prizadetih. Ni dolgo tega, ko smo bili brez električnega toka od poldneva do desetih zvečer in bi bili morda še dolgo, da nismo obvestili pristojnega mesta. Takrat smo tudi opazili, da smo bili brez toka samo v štirih hišah v Marmontovi ulici, ki stoje ob parku odmaknjene od ceste, nasproti doma slepih. Naslednjega dne sem stopil v strojnico bližnjega kemijskega inštituta, da bi poizvedel, ali niso morda tukaj povzročali prekinitev. Dejali so, da njih v tem pogledu ne zadene nobena krivda. Ne dolgo za tem je toka spet zmanjkalo kmalu po poldnevu in ko smo videli, da se obeta daljša prekinitev, sem popoldne okrog pol treh po telefonu obvestil Mestno elektrarno. Obljubili so, da bodo poslali monterje, ki naj na kraju samem ugotove in popravijo okvaro. Monterja pa sta prišla šele zvečer okrog osmih, popravila okvaro in nam s tem pomagala do toka. Sledila je še krajša prekinitev preteklo soboto zvečer in tri zaporedne kratke prekinitve v nedeljo zjutraj.

Menda nam prizadetim ne bo nihče zameril, če smo zaradi tega nejevoljni, saj smo večkrat prikrajšani za najzanimivejše in najlepše točke radijskega programa, ali pa kar za ves opoldanski in večerni program. Spričo dokaj visoke radijske naročnine pa menda smemo želeti, da nam take prekinitv ene onemogočajo poslušanja radia včasih kar od poldneva pa do poznega večera. Zelo trpijo in se pritožujejo tudi gospodinje, med katerimi so mnoge navezane izključno na električne kuhalnike. Vsakdo bo tudi razumel, da je sila neprijetno, ko si zvečer ob študiju na vsem lepem ugasne luč... Zato bi prizadeti radi vedeli, ali so zadnji čas že kar prepogoste prekinitve električnega toka zares neizbežne ali pa so morda posledica malomarnosti pristojne ustanove? In če kakšna določena okvara včasih prikrajša za električni tok le omenjene štiri hiše, lepo prosimo, da jo strokovnjaki elektrarne ugotove in popravijo ter nas slednjič rešijo te stalno se ponavljajoče neprijetnosti. O. M.

BERITE ponedeljsko izdajo »Slovenskega poročevalca«
Mesečna naročnina din 30.—

Z dni letovanja plača Na-Ma

desetim srečnim dobitnikom naslednjih izžrebanih srečk:

serija 103: štev. 11.027; serija 106: štev. 15.437, 18.599, 18.632, 31.875, 34.526, 38.038, 39.003, 40.185 in 40.999.

Imetniki teh številk naj se zglasijo na upravi podjetja, Wolfova 1, soba 8, do 31. VII. Po tem roku dobitki zapadejo.

Končno so začeli delati drugače in bolje

Dolgo so čakali člani trebanjske Kmetijske zadruge boljših uspehov in pomoči. (Na misel, da bi morali sami kaj ukreniti, niso prišli). Vsa leta doslej se uslužbenci v zadrugi niso zanimali za gospodarski razvoj zadruge ter povezavo s člani. Glavna skrb jim je bila, da se čim bolj okoristijo. Clane zadruge pa to boli, kar je jasno pokazala razprava na dveh občnih zborih.

V 1951. letu je lesni odsek zadruge žel mastne dobičke pri prodaji lesa. Gozd so na debelo sekali, les prodajali, za nove gozdne nasade pa niso skrbeli. Pri vsej tej trgovini pa so si hoteli uslužbenci zadruge sramotno razdeliti 200.000 din, kar pa je preprečila revizija okrajne zadružne zveze Trebnje.

Sedaj sta se pridružili trebanjski kmetijski zadrugi še zadrugi v Sv. Stefanu in Račjem selu, vendar tako, da ostanejo poslovalnice še vedno v istih krajih. Nov upravni odbor zadruge je začel delati bolje in skrbeti za napredek zadruge.

Najbolj aktivno dela živinorejski odsek. Nabavil je dva plemenska bika, v kratkem pa bo v Trebnjem organiziral pregled vse živine, ki ga bo izvršil Veterinarski institut iz Ljubljane. S tem bo omogočen zdrav in uspešen razvoj živinoreje. Po vaseh urejajo tudi rodovnike. Izboljšalo se je delo tudi ostalih odsekov. Uredili so sušilnice za sadje, ki bodo članom na razpolago brezplačno. Poljedelski odsek je pred nedavnim prevzel v upravljanje ekonomiji Račje selo in Trebnje. Ekonomiji sta bili zapuščen, ker se doslej ni nihče zanimal za napredek gospodarstva.

Po zamenjavi poslovodje se je tudi trgovsko delo popravilo. Preteklo leto je imela zadruga mesečnega prometa komaj 300.000 din, a sedaj, ko je trgovina založena s številnimi predmeti, se je mesečni promet dvignil na 1,200.000 din.

Kmetijska zadruga bo nakupila več kmetijskih strojev, kar bo pospešilo stike s kmeti. V kratkem bodo tudi lokal in skladišče preselili v zadružni dom, ki bo tako postal večje središče zadružnega življenja.

Odbor pripravlja tudi mesečna posvetovanja vseh članov zadruge za izboljšanje kmetijstva. Tovariš ing. Brovet in Jože Juvanc pa bosta s predavanji in predlogi pomagala pri razvoju modernega gospodarstva v trebanjski okolici. Z. A.

V Pamečah so proglasiti svoj krajevni narodni praznik

Na pobudo Okrajnega odbora ZB NOB mnogi krajevni odbori ZB izbirajo in določajo svoje krajevne narodne praznike. Pri tem izbirajo take dneve, ki so za dotični kraj najbolj značilni. To so dnevi iz časa NOB, ki so se prebivalcem globoko vtisnili v spomin zaradi velikih pretresljajev in doživetij, bodisi podvigov partizanskih edinic, ali pa zverstev okupatorja in njegovih hlapcev. Tako so že proslavili svoj krajevni narodni praznik v Mežici, Smartnem in Dravogradu.

V nedeljo, 13. julija pa bodo proslavili svoj krajevni narodni praznik tudi v Pamečah. To bo počastitev spomina na tiste težke dni iz leta 1944, ki so dosegli vrhunec 12. julija, ko je okupator požgal dve domačiji, mnoge družine izselil in ko je bilo ustreljenih 12 talcev.

V ta namen se v Pamečah pripravljajo na svečano proslavo. Nastopili bodo pevci, godbeniki in plesna grupa domačega kraja. Tov. Pevec Franc, delavec lesne industrije v Pamečah pa je spisal za to priliko igro-dvodejanko, ki zajema snov iz resničnega dogodka iz NOB v Pamečah. V Pamečah pa se trudijo tudi, da bodo postavili spomenik padlim borcem in talcem. Razen v Pamečah zbirajo material in sredstva za postavitev spomenikov še v Podgorju, Slovenjem Gradcu, Mislinju, Dravogradu itd. Krajevni odbor ZB NOB v Doliču bo odkril spominsko ploščo dne 22. julija ia Paškem Kozjaku, kjer so se borili in padali borci XIV. divizije na svojem pohodu skozi Štajersko. Odkritje spomenika pripravljajo tudi v Črni, ki bo bržkone 24. julija.

Poleg tega so pred dnevom vstaje v okraju Slovenj Gradec živahne priprave za partizanske patrole. Štab za izvedbo pohodov partizanskih patrol ima polne roke dela s pripravljanjem mitingov, sprejemov in pohodov. V okraju bodo šle štiri glavne in več manjših patrol v razne smeri, ena pa proti Soštanjskemu okraju.

Mladinska delovna brigada Edvarda Kardelja postala udarna

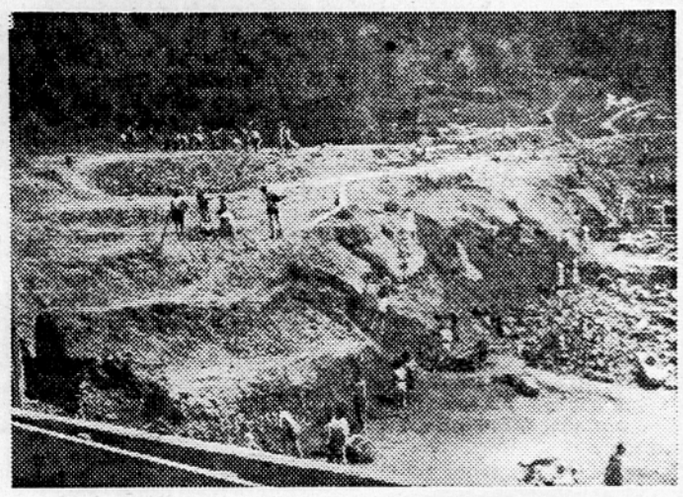

Minilo je komaj prvih deset dni udarniškega dela ljubljanskih mladinskih delovnih brigad, ki delajo na strelišču na Dolenjski cesti. V tem kratkem času sta postali udarni brigadi »Edvarda Kardelja« in »Jake Avšiča«. Ob proglasitvi tega velikega priznanja je brigada »Edvarda Kardelja« poslala tov. Kardelju pozdravno pismo, s katerim mu brigadirji poročajo o uspehih desetdnevnega dela in mu obljubljajo, da bodo postali še udarni, ter da bodo že vnaprej z dejanji dokazali, da izvršujejo vse naloge, ki jim jih nalaga Partija

Dnevne vesti

KOLEDAR

Torek, 15. julija: Vladimir, Henrik.
Sreda, 16. julija: Dan tankistov JLA; Bogdan.

SPOMINSKI DNEVI

15. VII. 1606. — Rojen v Wedderstegu na Nizozemskem slikar Rembrandt.
15. VII. 1942. — Uspešni boji prvega proletarskega Tomšičevega bataljona na Komolcu.
15. VII. 1942. — Italijani objavijo razglas o prepovedi gibanja iz kraja v kraj.
15. VII. 1945. — Kozjanski odred je zavzel Pilštanj in Zagorje na Kozjanskem.

*

Sveže morske ribe danes v ribarnici.

Primarij dr. Cirman Ciril ne ordinira do 14. avgusta. 4420-n

Mestni odbor Zveze borcev Ljubljana — sekcija koroških borcev sklicuje sestanek koroških borcev iz let 1941—45 in 1918—20 v četrtek 17. julija ob 20 v Klubu ljudskih poslancev MLO, Kresija, vhod iz Lingarjeve ulice.

Člane Kluba kulturnih in znanstvenih delavcev obveščamo, da bo klub zaprt od 16. julija do 6. septembra. 4352-n

Trgovsko podjetje »Usnje« v Ljubljani objavlja izid prvega in drugega žrebanja. Cevlji v poljubni vrednosti — čevlji v vrednosti 3000 din. Pri prvem žrebanju dne 5. julija so bile izžrebane naslednje številke prodajnih blokov: 3082 — 879, 414 — 1429, 581 — 218. Pri drugem žrebanju dne 12 julija pa naslednje: 4979 — 5081, 3389 — 5137, 4270 — 4197. Dobitki se lahko dvignejo v katerikoli naših poslovalnic najkasneje do 30. avgusta tega leta. Po tem roku dobitki zapadejo. 4419-n

Iz Hrenove ulice št. 11 so se preselile v Cankarjevo ulico št. 5 III. nadstr. sledeče množične organizacije Okraja Ljubljana-okolica.: Okrajni komitet KPS, Okrajni komitet LMS, Okrajni odbor OF, Okrajni odbor Zveze borcev, Okrajni odbor AFŽ, Okrajni sindikalni svet, Okrajni odbor Rdečega križa, Okrožni odbor društva »Partizan«, Okrajna obrtna zbornica. Telefon sekretarja OKKPS 20-03, orgsekretarja 22-02, ostali telefonska centrala 42-74 do 42-76. — Poštni predal št. 301, za Obrtno zbornico številka 310.

Podjetje za melioracije v Ljubljani, Dvoržakova ulica 4 je po odločbi vlade LRS št. 615/1-52 s 30. junijem 1952 prenehalo in prešlo v likvidacijo. Upniki in dolžniki podjetja se pozivajo, da v 30 dneh po objavi tega oglasa priglasijo likvidacijski komisiji svoje terjatve oziroma poravnajo svoje dolgove, sicer se bodo dolgovi sodno izterjali.

PUTNIK LJUBLJANA

V nedeljo avtobusni izlet na Plitvička jezera, prijave sprejemamo do petka. Dovoljenja (vize) za vstop v tuje države boste dobili najhitreje potom Putnika. Zahtevajte predpisane obrazce in ostale informacije, ki so s tem potovanjem v zvezi. Obenem zahtevajte pri vsaki usługi nagradni kupon za žrebanje, ki bo 3. avgusta.

RADIO

SPORED ZA TOREK

Poročila ob 5.15, 6.00, 12.30, 15.00, 19.30 in 22.00. — 5.00—7.00 Pester glasbeni spored — vmes ob 5.20 do 5.25 Objava dnevnega sporeda. 5.50 do 6.00 Jutranja telovadba. 6.10 do 6.30 Gospodinjski nasveti. 6.30—6.40 Pregled tiska in radijski koledar. 12.00 Igra orkester Radia Ljubljana pod vodstvom Jakova Cipcija. 12.40 Zabavna glasba — vmes objave. 13.00 Med glasbenim sporedom zanimivosti iz znanosti in tehnike. 14.00 Igra Vaški kvintet, pojeta Božo in Miško. 14.30 Radijske reklame. 14.40 Alfredo Antonini s svojim orkestrom. 15.10 do 15.30 Zabavna glasba — vmes objave. 18.30 Zabavni zvoki. 19.00 Notranje-politična oddaja. 19.10 Slovenske narodne pesmi 19.40 Zabavna glasba — vmes objave. 19.50 Radijske reklame. 20.00 Radijska univerza — Drago Ulaga: Šport in zdravje. 20.15 Skladbe W. A. Mozarta izvajajo Karlo Rupel (violina), Srečko Zalokar (viola), Miha Gunzek (klarinet), Franc Vidrih (klarinet), France Zemva (fagot) in Jelka Suhadolnik (klavir). 21.00 Kako se v Kopru razvija kulturno življenje. 21.15 Odlomki iz ameriških glasbenih filmov. 22.15 Pregled sporeda za naslednji dan. 22.20—23.00 Tri skladbe Lucijana Marije Škerjanca. Oddaja Radia Jugoslavija za inozemstvo na valu 327.1 m. 23.00 do 23.10 v nemškem jeziku, 23.10 do 23.25 v poljskem jeziku.

KINO

LJUBLJANA UNION: amer. barvni film: »Plamen in puščica«. Tednik. Predstavi ob 18.15 in 20,30. — MOSKVA: franc. film: »Pastoralna simfonija«. Tednik. Predstavi ob 18,15 in 20,30. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 17 dalje. — TIVOLI: francoski film: »Odšel brez naslova«. Tednik. — Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic od 19.30 dalje. — BEŽIGRAD: ameriški barvni film: »Plamen in puščica«. Brez tednika. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic od 19,30 dalje. — TRIGLAV: amer. film: »Bojeviti O'Flyn«. Tednik. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje. — ŠIŠKA: amer. film: »Glas v viharju«. Tednik. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje. — LETNI KINO »DOM MILICE«: ameriški film: »Bojeviti O'Flynn«. Tednik. Predstava ob 20.30. Prodaja vstopnic od 18,30 dalje.

Obveščamo kino obiskovalce, da je ukinjen komunalni prispevek za kino vstopnice ter se zaradi tega zniža vstopnina za 5 din pri vsaki kino vstopnici.

KAMNIK: ameriški film: »Brodwayske melodije«.

OBVESTILA

OPOZORILO

Vsem invalidom mesta Ljubljane sporočamo, da bodo v sporazumu z upravo ECŽ uživali brezplačne vožnje na tramvajih in trolejbusih na podlagi dosedanje izkaznice za znižano vožnjo samo v času invalidskega tedna, torej od 17. do vključno 22. julija. Mestni odbor Zveze vojaških vojnih invalidov — Ljubljana.

UMRLI

Dotrpela je naša ljubljena mama, stara mama, tašča, sestra, teta in svakinja VALENTINA PLUT roj. ŠUMI. Pogreb bo v sredo, 16. julija ob 17.30 od križišča. Za njo žalujejo sinovi Stefan, Mirko in Stanko z družinami in vse sorodstvo. Kranj, Ljubljana, Radgona, 14. julija 1952.

Umrla je po kratki bolezni naša ljubljena žena, mama, stara mama in tašča MINA KLODIČ rojena MICZUDA. Pogreb bo v torek, 15. julija ob 17 z Žal, Krištofove mrliške vežice. Žalujoči: soprog ing. Maks, otroci Rihard, Ela in Hilda, snaha Štefi, zeta dr. Obračunč Rudolf in dr. Gal Djuro, vnuki Rihard, Lidija, Neda in Adela, Čajič Rudolf in ostalo sorodstvo. — Ljubljana, Sombor, Sarajevo, Dunaj, Trst, 13. julija 1952. 4415-a

MALI OGLASI

OSEBNI AVTOMOBIL »Oppel — Supper« dobro ohranjen, naprodaj. — Ponudbe na OLO Šoštanj. 9432-4

SEKRETARJA PODJETJA — pravnika sprejmemo. Ponudbe s potrebnimi dokumenti poslati na »Predilnica Litija« v Litiji. 9572-1

SAMOSTOJNO KORESPONDENTKO, vešča samostojnega dopisovanja v hrvatskem in nemškem jeziku, po možnosti tudi v angleščini sprejme tvornica alkoholnih pijač, čokolade in bonbonov. Nastop lahko takoj. Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Ponudbe na »Zvečevo«, — preje »Stock«, Slavonska Požega. 9571-1

DINAMO — generator, skoraj nov, tipa Union, na izmenični tok — 10KS 380 volt prodam. Interesenti naj se javijo na naslov: KLO mlin in žaga Struge, Videm — Dobrepolje. 9564-4

PIANINO PRODAM. Naslov v ogl. oddelku. 9565-4

ŠTIRI IZLOŽBE z železnimi roloji proda »Jugovinil« — Miklošičeva cesta 13. 9566-4

PREKLICUJEM vse vesti, ki sem jih širil o nepoštenem poslovanju upravnega in nadzornega odbora sindikalne podružnice kemične tovarne Hrastnik, za neresnične in se istemu zahvaljujem, da je odstopil od kazenskega postopka. Sekola Stanko, Hrastnik. 9573-11

RABLJENO SPALNICO prodam. Vene — Vidovdanska 1. 9574-4

IZGUBILA sta se dva psa. Bel špic s črno liso strižen in črn. Slišita na ime Bobi in Teri. — Oddati za nagrado Langusova ulica 19. 9407-10

HIŠICO v Križah št. 53 na Gorenjskem prodam. 9372-7

KOPALNO KAD litoželezno, bel emajl z bakreno pečjo in vso armaturo, v zelo dobrem stanju, avto plašče 30 × 5, pojačene in zračnice, vse novo, po 4 komade, slamoreznico 12 colsko, skoraj novo, prodam. Ponudbe na oglasni oddelek pod »Banja peč«. 9385-4

RABLJENE STEKLENICE, vsako količino kupimo. »Bocapromet«, skladišče Japljeva ulica štev 4, telefon 45-28. 9278-5

MODISTINJO, prvovrstno sprejme salon »Julči« Klopčič, Miklošičeva 34. — Zglasiti se od 16.—19. ure. 9272-1

ŽENSKO KOLO, dobro ohranjeno prodam. Fotoatelje — Šmartinska cesta 4. 9563-4

PEKOVSKEGA POMOČNIKA — sprejme takoj Mestna pekarna v Kamniku. 9347-1

PRODAMO več rabljenih in novih avtogum raznih dimenzij. »Koteks«, Ljubljana, Poljanska c. 91, telefon 27-41. 9582-4

KAUČ OGRODJE prodam za bone. Naslov v ogl. odd. 9579-4

MIZARSKA POPRAVILA izvršuje solidno in poceni Vidmar, — Vodnikova 31. 9577-2

DEKLE, mlado, pridno in pošteno išče službo takoj kjerkoli. Naslov v ogl. oddelku. 9575-1

BRIVSKEGA POMOČNIKA sprejmem za izpomaganje. Titova cesta številka 31. 9580-1

Kdaj bo maček snedel Sv. Duha

Saj ga je že pohrustal! Nikjer ga več ni. Toda ne tega pri Krškem, tega sem pred nekaj dnevi odkril, ko sem obiskal občinski ljudski odbor (OLO) Veliki Trn. Ljudje pa ga še vsak dan vidijo in občutijo na lastni koži. Toda, občine Veliki Trn v Velikem Trnu nisem našel. Ljudje so mi povedali za hišo v kater naj bi bila, toda nikjer nobenega napisa, nikjer znaka za občino. Končno sem ga le odkril, toda ne OLO, temveč le OO! In na tem skrivnostnem kraju, do vrha napolnjenim z raznimi spisi o obveznih odkupih, davkih, o delu Fronte in vaške prosvete, sem odkril občino? — Ne, le KLO Sv. Duh.

Naj vam razvozljam to uganko okrog Sv. Duha. Vasi tega imena sploh ni in je nikdar ni bilo. Le v cerkvi čepi sveti duh nad oltarjem in po njem je imela ime fara, dobil pa ga je tudi KLO. Z novo občino se je spremenilo tudi ime. Toda občina ima pisarno nasproti cerkve in ljudje še danes pravijo: »gremo k Sv. Duhu«, kot so rekli nekdaj, če so šli na krajevni ljudski odbor. So mar v zmoti?

Krajevni ljudski odbor v novi izdaji

Težko je reči, v čem se razlikuje novi OLO od starega KLO, še po drugem kot po prvih črkah. Edino tajnika imajo novega, drugače pa gre vse po starem. Ljudje še vedno posedajo na stopnicah pred nekdanjo mežnarijo, današnjim sedežem občine in potrpežljivo čakajo, kdaj bo utešil žejo pri gostilničarju Debevcu nekdanji tajnik in predsednik KLO, sedanji finančni referent občine Janez Hribšek. Ta stric še vedno nosi v žepu ključe občine.

Nekdanji krajevni možje so se preimenovali v občinske, sestanki so taki kot prej, nepravični davki so še naprej obveljali, nekdanje svete državljanov ima še vedno zaprte v svojem predalu — nekdanji predsednik Hribšek. Če ga povprašaš po svetih občinskega ljudskega odbora, ti pokaže kar stare, na ovenelem papirju. Zborov volivcev ne poznajo, skratka nobene spremembe.

Da ne bo zamere, zbore volivcev so na Velikem Trnu imeli, ko je šlo za obstoj občine. Toda te sestanke bi tudi lahko imenovali zbore razgrajačev. Takrat je šlo pač nekim ljudem za biti ali ne biti. Tisti, ki so imeli sestvo namreč sploh ni bilo obobčina ostane v Velikem Trnu. Drugi, ki so jih prvi privijali, pa so zahtevali, da se Veliki Trn in sosednje vasi priključijo h Krškemu, Leskovcu ali kamor koli. Med temi je bilo tudi nekaj večjih kmetov z Antonom Gričarjem in Jožetom Žarnom na čelu. Ti so šli v glavnem v borbo za manjše davke. V ta boj so vpregli vse svoje viničarje in dninarje. Končno pa je le ostala občina na Velikem Trnu. Sedaj so se ljudje že pomirili, mnogi tudi spametovali, zato pravijo: naj ostane občina, saj imamo do Krškega nad 10 km. Toda občino hočemo, ne starega KLO, staro garnituro; s starim nepravičnim delom in ljudmi kot so Hribšek, Debevc in Pirc.

Toda trenutno imajo ti še glavno besedo v občinskem odboru in zato so ljudje tudi izgubili zaupanje v občino.

Takega botra bi imel marsikdo rad

Kdo bo imel zaupanje v človeka kot je Hribšek. Ta zvesti častilec svetega Bakha je doslej pod vodstvom gostilničarja Debevca in po nasvetih belogardista Jožeta Pirca neomejeno gospodaril na KLO. Bil je tajnik in predsednik. »Kar sklene odbor, to napravim jaz že po svoje«, se je hvalil Hribšek. In njegova hvala je zalegla. Samo poglejmo kako pravično so razdeljeni davki. Človek se zgrozi že ob golih številkah, kaj vse so si upali ti ljudje in kaj je dopustil okrajni ljudski odbor, ki je bil na to opozorjen.

Kmet Božič Slavko iz Vrhulj ima 9.34 hektarja dobrega posestva, redi 3 glave živine. Za leti 1950 in 1951 je plačal davka po 6435 din. Njegov stric Jože Božič iz Ardra pa ima vsega le 2.84 hektarov zemlje, in še od tega 1.44 haktarja nedonosnega gozda ter ne more rediti niti ene glave govedi, davka pa je mož plačal za leto 1950 7680 din, za leto 1951 pa 5110 din. Takih primerov bi vam lahko naštel kolikor hočete. Manjši davek imajo ljudje, ki so podpirali Hribška in »krajevni odbor«, ki so sedeli v davčni komisiji, ki so bili v zadnji bitki za občino ob strani Hribška, Debevca in Jožeta Pirca. Ti so rešili Hribška pred gotovo smrtjo, saj je siromak, ko je bil KLO Sv. Duh v zadnjih vzdihljajih, kot obupanec prosil ljudi v gostilni pri Božiču: »Če se občina priključi h Krškemu, mi ne kaže drugega kot v Savo ali na vrv!«.

Hribšek je bil nekdaj dober tajnik in pozneje še boljši predsednik — mislim za njegove sorodnike in [illegible] ljudi, ki so bili proti občini, ki bi delala kot nekdanji KLO, pa je zmerjal s protidržavnimi, podtalnimi elementi, ki ne plačujejo davkov in ne izpolnjujejo obveznih odkupov. Za svojo mater Alojzijo pa je Hribšek šele pred nekaj dnevi na odločno zahtevo novega občinskega tajnika, plačal davek za vsa tri leta nazaj. Od 8.75 hektarjev skupne zemlje ima mati res 6.48 hektarjev gozda, toda vinograd se je zgubil v knjigah, ki jih je vodil Hribšek, prav tako pa tudi odločbe za obvezno oddajo. Davka pa je imela njegova mati le 2944 din na leto. Tudi poštar France Pirc se ima zahvaliti le botru svojih otrok Hribšku, da dobiva otroške dokiade. Hribšek je njegovo posestvo v zemljiški knjigi kar sam razdelil na dvoje, na Pirčevega očeta Jožeta in na samega poštarja, čeprav ta skupno obdeluje vso zemljo in tudi uživa njene pridelke.

Kuščarji lezejo na sonce

Zanimiv je tudi primer predvojnega šolskega upravitelja, belogardističnega poročnika in današnjega trdnega kmeta v Velikem Trnu Jožeta Pirca. V zadnjem času se je mož ojunačil in pričel spet javno nastopati. Kot »zaveden« državljan in »frontovec« se je vključil celo v frontni odbor ter od daleč oprezoval še po »županskem mestu«. Sposoben človek, ki bi lahko vodil Veliki Trn! To je pokazal že med vojno, ko je bil menda namestnik nemškega komandanta v Novem mestu, vzorni organizator bele garde v Blanci in Brestanici. Oblastno se je z lastnim avtomobilom v svetli uniformi belogardističnega poročnika pripeljal na Veliki Trn in zahteval od ljudi mesa, vina in belega kruha.

Kdor zna ta zna, in tako je tudi Pirc kaj kmalu prilezel iz zapora in se vrnil na Veliki Trn. Učiteljskega mesta mu niso več dali, postal pa je kmet s tremi posestvi. Užival je pravi raj v naši socialistični deželi, proti kateri se je tolkel med vojno. Na debelo je prodajal les in vino, samo enkrat je prodal za 83.000 din električnih drogov. Opravljal je tudi posestvo svojega svaka Janeza Zupeta, ki je v Ameriki. Toda kako? To pa nam pove sam izseljenec Zupet iz daljne Amerike v pismu, ki ga je poslal sodišču v Brežicah:

»Moj svak Pirc je moje posestvo odiral, izsekal gozd, podrl kozolec in ga prodal skupaj z vinskim hramom in stiskalnico. Ko sem ga na to opozoril, mi je pisal, da nima hrane za delavce (siromak!), pa ima več kot dva grunta. Zato obsodite sodniki Jožeta Pirca, ki me je tako nesramno okradel, nalagal in zlorabil moje zaupanje.«

Tako je Pirc užival tri posestva, z vseh strani mu je letel denar. Davka pa je plačal za vsa posestva (32 hektarjev) na leto le 15.250 din. Zupetovo posestvo namreč sploh ni bilo obdavčeno. Letos, ko pa je prevzel upravo nad tem posestvom Aloz Janc z Jelševca, so mu nabili davka 10.815 din za leto 1951 in obe predplačili za leto 1952 po 3000 din. To nam pove, da belogardist Jože Pirc doslej ni plačal od svojega lastnega posestva (17.49 hektarjev) skoraj nobenega davka.

In pri tem je botroval nekdanji predsednik in tajnik KLO Hribšek. Pircu je namreč dolžan zahvalo za vse, kar je storil ta dobrega za njegovo mater, ki je zbežala med vojno v ljubljansko pokrajino in za njegovega brata Stanislava, ki je bil v belogardističnem jurišnem bataljonu v Št. Jerneju, danes pa nosi črno haljo v ljubljanskem lemenatu in se vzgaja naprej za oficirja Aleksičeve »Kristusove vojske«. Svoj del k zaščiti belogardista Pirca je pridal tudi še Pirčev svak Debevc, gostilničar na Velikem Trnu.

»Socialistična špekulacija«

Bela vrana gre z belo vrano. Tudi Debevčeva preteklost ni tako čista kot jo skuša prikazati danes. Med okupacijo je s klanjem živine kar dobro »shajal« na Kočevskem in v Novem mestu. Zato mu tudi ni dišalo partizanstvo in se je izmotal partizanski patrulji, ki ga je leta 1944 v Vavti vasi pozvala naj se vključi v partizane. Debevc je razgledan človek in je slutil že takrat zmago partizanov, zato pa je, da bi ne bilo po vojni zamere, poslal nekaj cigaret po raznih »kanalih« partizanom.

Po vojni se je hitro prilagodil novim razmeram. Debevc je velik kmet. Pred nekaj leti bi mu rekli kulak in špekulant, ker je imel še gostilno in mesarijo, če bi ne zlezel v Partijo in ne zavaroval svoje osebne nedotakljivosti s podpredsedniškim mestom na KLO. Da bi imela njegova podjetja »socialistični« videz, jih je dal v najem kmetijski zadrugi. Sam je postal upravnik. Pod »socialistično« firmo je pridno klal živino in trgoval z vinom. Ponoči so drveli težki kamioni polni vina iz Debevčeve kleti proti Ljubljani. Tako je Debevc uporabljal »... svoje srednje organizacijske sposobnosti...« (kot mu je napisal v karakteristiko okrajni komite) in »izpolnjeval svoje naloge pri obnovi domovine...« (kot je sam zapisal v svojem življenjepisu).

Ljudje oblastnikom okrog občine ne morejo priti do živega. Partijska organizacija je edino Debevca za njegove očitne »grehe« izključila iz svojih vrst, ostali pa pod njeno streho še naprej vedrijo. Ljudstvo pa nima besede na Velikem Trnu. Občina z nekaj oblastniki dela po svoje, tudi njihova zadruga je le revna trgovinica z vrečo galice. Zadružna ekonomija, ki jo vodi predsednik občine, Lojze Pirc, pa je le zato, da Pirčevim ni treba plačevati davka. Zadruga nima od nje nobene koristi, država pa veliko škodo. Fronta pa v teh krajih spi spanje pravičnega.

Sedanji občinski ljudski odbor je le začasen, toda bliža se jesen in z njo volitve. Te bodo demokratične. Občino bodo vodili tisti, ki jih bo izvolila večina. Če bodo ljudje izvolili Debevca, Hribška ali Pirca, bodo pač ti vodili občino tako, kot jo sedaj. Če bodo izvolili Gričarja, Žarna in druge, ki jim gre le zato, da bi imeli čim manjše davke, ne bo mnogo boljše. Oblast je v rokah ljudi. Ti naj sami razmišljajo in odločijo tako, da se na Velikem Trnu nikdar več ne bo pojavil nekdanji Sveti Duh (KLO). Maček naj ga sne čimprej!

B. Kuhar.

Mavrovo - druga največja elektrarna, ki jo gradimo

Že leta 1948 so mladinske delovne brigade začele obsežna dela na gradbišču sistema hidrocentral Mavrovo v Makedoniji. Letos se je spet zbrala mladina na tem gradbišču, da izvrši poslednjo veliko delo — da zgradi veliko zemeljsko pregrado. Na gradbišče je v začetku julija prispela tudi brigada gradbenega tehnikuma iz Ljubljane.

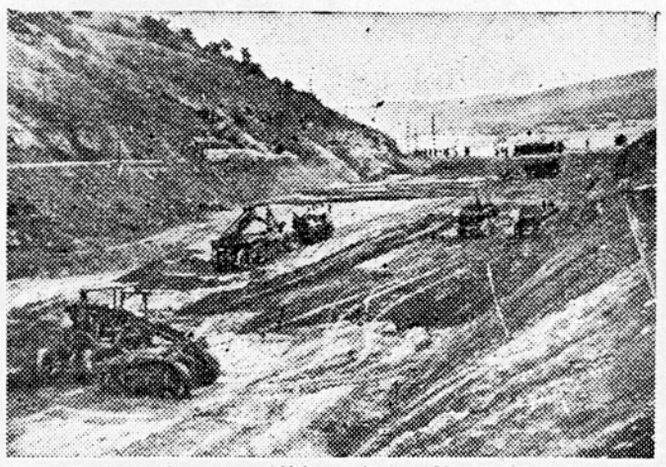

Gradilišče velikega zemeljskega jeza v Mavrovem

Strojnica glavne mavrovske hidroelektrarne bo v velikanski podzemeljski dvorani, ne daleč od izvira največje makedonske reke Vardarja. Vendar ta elektrarna ne bo izkoriščala vodne sile Vardarja, marveč bo izkoriščala vodno silo z mavrovskega razvodnega področja, s katerega **se bodo zbirale vode v veliko umetno jezero, ki bo večje od Bohinjskega in bo obsegalo 480 milijonov kubikov vode.** Kdor si ogleda gradbišče mavrovske hidroelektrarne zunaj, ne bo mnogo videl. Strojnica glavne elektrarne je pod zemljo, pod zemljo bo dotekala voda do strojnice in to, kar se danes zunaj vidi, je velikanska zemeljska pregrada, ki jo sedaj grade na mestu, kjer je doslej odtekala mavrovska reka iz visokogorske kotline.

Dela pod zemljo so v glavnem že izvršena. Predvsem je izkopan tlačni rov, po katerem bo voda odtekala iz zajezitvenega jezera do podzemeljske strojnice glavne elektrarne Vrutok. Na poti od jezera do strojnice mora ta tlačni rov presekati globoko sotesko. Na tem mestu je najznamenitejše gradbeno delo — tako imenovani sifon. Tlačni rov se tu spušča s kotom 45 stopinj v globino, nato je izpeljan nekaj desetin metrov pod dnom soteske, nakar se spet dviga na drugi strani v enakem strmem kotu skozi granitne stene navzgor, da se potem nadaljuje skoraj v vodoravni smeri. **Taki objekti so redki na svetu. Mavrovski sifon bo menda nadkrilil vse podobne objekte drugih elektrarn.** To, kar se zunaj vidi na tem mestu, so le dovodni rovi do podzemeljskih gradbišč.

Na gradbišču velike zemeljske pregrade so mavrovsko reko že speljali po posebnem odtočnem rovu. **Nad staro strugo mavrovske reke pa se že dviga zemeljska pregrada, ki bo največja v Jugoslaviji,** saj bo treba v to pregrado vgraditi okrog 560.000 kubičnih metrov presejane in prečiščene zemlje. Nasip je vsak dan višji. Tu je središče letošnjih gradbenih del, tu brne buldožerji in skreperji, težki železni ježi pa stiskajo navoženo zemljo. Visoko na pobočju stranskih bregov je zarisana svetla črta, ki nam kaže, kako visoko bo treba nasuti ta umetni hrib. Mavrovska zemeljska pregrada bo namreč visoka skoraj 50 m, kakor ljubljanski grad. Do konca letošnje gradbene sezije, ki je na tej višini (1250 m nad morjem) razmeroma kratka, bo pregrada dosegla že višino 20 m, kar bo omogočilo, da se zapre odtočni predor mavrovske reke in da se bo voda začela zbirati v veliki mavrovski kotlini.

To bo velikanski rezervoar vodne sile, ki bo omogočil obratovanje glavni mavrovski centrali vse leto ne glede na deževno ali sušno dobo. Seveda sama voda Mavrovske reke, ne bi zadoščala. Zato bodo v zajezitveno jezero speljali tudi vodo reke Radike in Beličice. Vse te vode se sedaj po Radiki in Drimu stekajo v Jadran. morje, poslej pa se bodo stekale v Vardar in z Vardarjem v Egejsko morje. S to preusmeritvijo odtoka vode s področja, ki obsega 316 kvadratnih kilometrov, bo mogoče izkoriščati prirodni padec 550 m med gladino bodočega zajezitvenega jezera in glavno elektrarno v Vrutoku.

Tu so že v živi steni izkopali velikansko podzemeljsko dvorano, tako imenovano kaverno, ki je dolga 100 m in visoka 25 metrov, široka pa 16 m. **V to podzemeljsko dvorano bi lahko spravili 6 do 7 nadstropno hišo.** Ne bo treba dolgo čakati, da bo v tej dvorani postavljen prvi agregat, ki bo sam imel moč 35.500 kilovatov, to je toliko, kolikor znaša moč vseh sedem agregatov elektrarne Fala na Dravi. Glavna elektrarna Vrutok pa bo imela kar štiri take agregate, tako da bo znašala njena skupna moč 142.000 kilovatov in ne bo mnogo zaostajala za našo največjo hidroelektrarno Jablanica. Gradnjo velikih Peltonovih turbin za to elektrarno že pripravljajo v Litostroju, v zagrebški tovarni »Rade Končar« pa so začeli graditi prvi generator. **Samo ta glavna elektrarna bo dajala na leto makedonskemu gospodarstvu okrog 260 milijonov kilovatnih ur električne energije.** V sistemu mavrovskih elektrarn pa bodo zgradili še tri druge elektrarne, in sicer elektrarno Vrben, ki bo izkoriščala zbrano vodo iz področja Radike pred dotokom v Mavrovsko jezero, in elektrarno Beličica, ki bo izkoriščala vodo reke Beličice pred dotokom v jezero. Pod Vrutokom pa bodo ob Vardarju pozneje zgradili še hidroelektrarno Raven, ki bo vodo Vrutovske centrale izkoristila še v drugi stopnji.

Razen na gradbišču pregrade so graditelji zaposleni pri delih za zajetje vode Beličice, in to visoko v hribih v nadmorski višini 1400 m. Voda te reke bo speljana po 10 km, kanalu v vodni bazen. Pripravljajo pa tudi že gradnjo sistema betonskih kanalov, ki bodo ob pobočju dovajali vodo številnih pritokov Radike. Vsi Makedonci danes upirajo svoje oči na to največje gradbišče Makedonije, saj bodo mavrovske centrale dale makedonskemu gospodarstvu nov polet in novo perspektivo ne le za razvoj makedonske industrije, marveč tudi novo perspektivo za razvoj kmetijstva v plodni dolni gornjega Vardarja, ki jo bo mogoče namakati tudi v največji sušni dobi.

Naša zastava v Helsinkih

Helsinki, 14. julija. Posebni dopisnik Tanjuga na XV. olimpijskih igrah v Helsinkih Slobodan Obradovič poroča:

Jugoslovanska zastava je zaplapolala v olimpijski vasi v Helsinkih in uradno naznanila prihod in udeležbo jugoslovanskih športnikov na XV. poletnih olimpijskih igrah. Slovesnosti, ki je bila hkrati z dviganjem izraelske zastave, je prisostvovalo okoli 1000 meščanov finske prestolnice ter veliko število športnikov iz drugih držav.

Vodja jugoslovanskih športnih ekip na olimpiadi Milijan Neoričič je pozdravil predstavnike organizacijskega odbora in med drugim dejal, da so naši športniki prišli na te igre, da bi s svojo navzočnostjo prispevali k še večjemu uspehu olimpiade, v pričakovanju, da bodo dosegli tisto mesto v vrstnem redu držav, ki ustreza našim športnim sposobnostim. Zaželel je tudi uspeh športnikom vsem drugih držav.

Pred srečanjem naših in indijskih nogometašev

Jugoslovanska nogometna reprezentanca je, kakor smo že poročali, imela včeraj prvo tekmo za trening z reprezentanco Čileja. — Igrali so dvakrat po 30 minut. Naši so dosegli 5 golov, in sicer 3 v prvem in dva v drugem polčasu, niso pa prejeli nobenega. Vukas je dal prva dva gola, Bobek druga dva, zadnji gol pa je dosegel Mitič.

Današnjo tekmo bo jugoslovanska reprezentanca igrala v naslednji postavi: Beara, Stanković, Crnković, Čajkovski, Horvat, Boškov, Ognjanov, Mitič, Vukas, Bobek in Zebec. Naši igralci bodo v belih dresih, ker imajo Indijci modre.

Tekmovanje v košarki se je začelo

Tekmovanja v košarki so se začela včeraj. Države, ki sodelujejo v kvalifikacijah so: v prvi skupini Bolgarija, Švica, Kuba in Belgija, v drugi Filipini, Izrael, Madžarska in Grčija, v tretji skupini pa Egipt, Turčija, Italija in Kanada. Za finale se kvalificirata po dve najboljši moštvi iz vsake skupine. V kvalifikacijah ne sodelujejo, marveč pridejo naravnost v finalno tekmovanje Argentina, Brazilija, Cile, Mehika, ZSSR, ZDA, Francija, Finska, Češkoslovaška in Urugvaj.

V prvi tekmi je Madžarska premagala Grčijo 75:38, v drugi pa Kanada Italijo 68:57 (32:25).

SVETOVNO PRVENSTVO V STRELJANJU

Jugoslavija na 6. in 10. mestu

Oslo, 14. julija. Včeraj je bilo končano moštveno tekmovanje za svetovno prvenstvo v streljanju s precizno velikokalibrsko puško. Svetovni prvak je postala Švica s 5539 krogi, druga je Švedska s 5489 in tretja Finska s 5481 krogi. Svetovni prvak med posamezniki je Švicar Hollenstein s 1122 krogi, drugi je Finec Taito s 1121 in tretji Švicar Bürchler s 1121 krogi.

Jugoslovanski strelci so dosegli srednje rezultate. Po še ne potrjenih podatkih je jugoslovanska ekipa zavzela šesto mesto pred Argentino, Francijo, Egiptom, Dansko in drugimi državami. Med Jugoslovani je bil najboljši Prauhart.

Svetovno prvenstvo v streljanju s precizno pištolo si je priborila Švedska z 2718 krogi, druga je Švica z 2698 in tretja Finska z 2671 krogi. Svetovni prvak je večkratni rekorder Šved Uhlman s 558 krogi, drugi je prav tako Šved Lindblom s 555 in tretji Berner (ZDA) s 555 krogi.

Jugoslovanska reprezentanca je bila deseta z 2548 krogi. Med Jugoslovani se je najbolj odlikoval Vuk, ki je dosegel 523 krogov, za njim je Jelič 519, Klancir 507, Delorenzo 504 in Alavanja 495 krogov. Jugoslovanski strelci so streljali v tej disciplini mnogo slabše, kot v streljanju za medaljo mojstra strelca.

V tekmovanju s precizno malokalibrsko puško je zmagala Švica s 5781 krogi. Druga je bila Švedska s 5737 in tretja Norveška s 5722 krogi. Svetovni prvak je Norvežan Kongenhaug, ki je dosegel 1164 krogov. Jugoslovani niso nastopili v tej disciplini.

Prvenstvo v tenisu

Na teniških igriščih na Šalati v Zagrebu se je včeraj začelo VII. državno prvenstvo v tenisu, na katerem sodeluje 66 igralcev, in sicer 24 članov, 12 članic, 22 mladincev in 8 mladink. Palada, Milojkovič, Laszlo in Petrovič bodo začeli s tekmovanjem šele v četrtfinalu. Tekmovanje je po sistemu na izpadanje. Edino zmago izmed slovenskih tekmovalcev je dosegla mladinka Lovrečeva iz Maribora, ki je premagala Rajkovičevo iz Beograda, medtem ko so Tropova, Čebular in slovenski prvak Razboršek že izpadli iz nadaljnjega tekmovanja. Čeprav je Razboršek izgubil dvoboj v dveh nizih, ni igral tako podrejeno vlogo kakor kaže rezultat.

Člani: Sarič (Zgb) : Popovič (Novi Sad) 6:1, 6:1; Panajotovič (Partizan) : Hranilovič (Zgb) 6:4, 6:3, Nikolič (Partizan) : Čebular (Lj) 6:0, 6:4, Miletič (Zgb) : Ristič (P) 1:6, 9:7, 6:4, Brixy (Zgb) : Razboršek (Lj) 6:1, 6:4; Legenstein (Zgb) : Joksimovič (CZ) 10:8, 6:4; — **članice:** Krstonosič (Novi Sad) : Trop (Mrb) 6:3, 7:5; Lazslo (P) : Petronič (CZ) 6:2, 6:2; — **mladinci:** Jagec (Zgb) : Culič (Bgd) 6:2, 9:7; Berisavljevič : Majkovič (oba Bgd) 6:1, 10:8; Lisinski : Tomljanovič (oba Zgb) 6:0, 6:1; Lišanin : Pakvor (oba Bgd) 6:2, 4:6, 6:3; Petrovič (Bgd) : Humar (Zgb) 6:3, 6:3; Bačo (Zgb) : Rizvanbegovič (Zgb) 6:3, 6:3; **mladinke:** Milojkovič (CZ) : Rudnički (Zgb) 6:3, 6:4; Lovrec (Mrb) : Rajkovič (Bgd) 6:1, 6:4.

*

Nogometna prvenstvena tekma II. razreda med ljubljansko Ilirijo in Papirničarjem iz Vevč se je končala z zmago Ilirije 5:3 (2:1).

V prvenstveni nogometni tekmi (ljubljanski center) je moštvo Ardela premagalo Elektro 8:0 (4:0).

Zadnja waterpolo tekma naših olimpijcev pred odhodom v Helsinki se je končala neodločeno 3:3.

DREVI OB 20.30 NA KOPALIŠČU V KOLEZIJI
mednarodna plavalna tekma
Donauschwimmclub : Ilirija

DRŽAVNO PRVENSTVO V SKOKIH S PADALOM

Zmagal je Lutovac

Beograd, 14. julija. V zadnji disciplini tekmovanja za padalsko prvenstvo države — skok v vodo — je zmagal Vampovac s 121,5 točke, drugi je Šinkovec s 118.5, tretji Dobrinič s 117.5, četrti Meljnikov s 109, peti Poličar s 106,8 itd.

V skupnem plasmaju je zmagal Lutovac (JVL 1) s 345.5 točkami. Za njim so se plasirali: Vampovac (JVL 1) 344.9, Atanasovski (Makedonija) 311.5, Stanič (Srbija) 272.5, Banjac (JVL 2) 257.1, Jevtič (JVL 1) 256, Boroša (JVL 2) 240.1, Poličar (Slovenija) 253.8, Petkovič (Hrvatska) 219,1, Ljubenko (Srbija) 204.7, Šinkovec (Slovenija) 189.3 itd. Ekipni zmagovalec je prva ekipa JVL s 1207,9 točkami. Na drugem mestu je JVL II z 935,2, tretja Srbija s 797.2, četrta Slovenija s 785,2, peta Hrvatska 665.1, šesta Makedonija 558.5, sedma BiH s 487.5 in osma Crna gora s 471.5 točke

V soboto so tekmovali v skokih z zadrževanjem. Sodelovalo je 20 tekmovalcev. Največ točk je nabral Slavko Vampovac (198,1), ki je odprl padalo v višini 501,9 m, kar je eden najboljših rezultatov na svetu.

Šinkovec je bil najboljši padalec v skokih na določeni cilj

Emil Fresl najboljši modelar

Za najboljšega modelarja na tem tekmovanju je bil imenovan Emil Fresl. V ekipnem plasmaju je prvo mesto osvojila Hrvatska s 6.945 točkami, druga je Srbija s 4.250, za njima pa so Slovenija s 1.501, Bosna in Hercegovina z 806, Makedonija s 591 in Crna gora z 202 točkami.

Šesto zvezno tekmovanje modelarlev sodi med doslej najuspešnejša tekmovanja. Na njem so dosegli skupno 8 novih zveznih rekordov.

Tekmovanje pilotov

Kratek maršrutni polet v trikotu, dolgem 166 km, je bila disciplina, v kateri so v soboto tekmovali piloti na lahkih letalih.

Najboljše rezultate sta dosegla Vukovič — Vučkovič s 47.5 izgubljenimi točkami. Za njima so se zvrstili Djelič — Djurin (JVL) z 52.5, Tasevski — Zakič 67.5 in Šulek — Djokovič (JVL) s 70 izgubljenimi točkami.

ENRIQUE CASTRO DELGADO

TAJNO ŽIVLJENJE KOMINTERNE

10

Kako sem izgubil vero v Moskvo

Predavatelj zbere svoje papirje, potegne iz žepa robec, si obriše čelo, zapusti govorniški oder ter gre sedet med člane predsedstva. Vlkov vstane:

— Tovariši, v imenu predsedstva bi predlagal, da pošljemo tovarišu Stalinu vdanostno brzojavko...

Ko pisanje prebere, vsi vstanejo in aplavdirajo.

— Zborovanje je končano, — reče Vlkov.

Odidemo iz dvorane. Od vsega, kar nam je predavatelj pripovedoval, sem razumel samo odstavke, ki mi jih je prevedel Brandao, a razumel sem, kako se je na podobnih sestankih treba vesti.

Samo za to gre.

Castro dobi povabilo za zasedanje Vrhovnega sovjeta v Kremlju. V dvorano pride, ko večkrat pokaže organom NKVD svoje vabilo, dovolilnico in osebno izkaznico. Na zasedanju je bil tudi Stalin. Govoril je Molotov, nato pa so, seveda soglasno, ratificirali sovjetsko-nemški pakt.

Življenje v Kominterni poteka brez sprememb. Bliža se zima.

José Diaz in Dolores Ibarruri sta končno zasedla svoji mesti v Kominterni. Toda to ni prineslo nobene posebne spremembe v moje »funkcionarsko« življenje. Tudi sicer to ni bil velik dogodek za Kominterno. Vse se je na koncu skrčilo na dve dovolilnici več.

Kaj počne Dolores Ibarruri, mi je prav malo znano. Toda ona bi hotela vedeti od mene o vsem, kar dela José Diaz; občutek imam, da bom zaradi tega imel neprijetnosti.

Od Joséja Diaza zahtevajo članke za razne časnike in revije. Članke pišem jaz, Diaz jih podpisuje, Geroe pa cenzurira. Za njegove popravke zvemo šele, kadar članek objavijo.

26. novembra so sovjetski listi objavili novico o odpovedi nenapadalnega pakta s Finsko.

Smo v vojni s Finsko. Kaže, da ta dežela ograža našo socialistično varnost.

Sto osemdeset milijonov sovjetskih državljanov čaka, Kominterna čaka in tudi jaz čakam.

Odgovor je kmalu prišel. Tristo tisoč Fincev, oziroma vse mobilizirano prebivalstvo, zavzema svoja mesta v strelskih jarkih; Rdeča armada je bila ustavljena.

Anglija in Francija sta predlagali, da bi vprašanje predložili Društvu narodov. Sovjetska zveza je predlog zavrnila in je bila zato iz Društva narodov izključena. Odslej je stvar jasna: narodi se rajši bojujejo proti Sovjetski zvezi, kakor pa bi se uprli lastnim vladam.

Geroe je napisal članek: »Resnica o finskih dogodkih«, ki ga je podpisal Diaz. Ne glede na ta članek se Finci borijo...

Danes nas avtobus ni odpeljal v Kominterno, temveč na kmetijski institut, kjer nam bo Manuilski predaval o mednarodnem položaju.

Stirikotna dvorana, polna prahu. Ko čakamo prihod predavatelja, hodimo sem in tja, se pogovarjamo in kadimo. Zrak je zadušljiv. Dobro obveščeni zatrjujejo, da bomo zvedeli zanimive novice. Vsi mislimo na Finsko, a nihče tega ne omeni.

Ob pol desetih pride Manuilski, za njim pa Geroe, Stepanov, Blagojeva, Bjelov, Vlkov... Ko spet izvolijo obvezni — častno in delovno — predsedstvi — z običajnim aplavzom seveda — stopi na govorniški oder Manuilski, odpre zajetno torbo, vzame iz nje kopo izrezkov iz časopisov in zapiskov ter začne svoj govor. Manuilski je sijajen govornik. Opomni nas na škodo, ki bi jo imela Rusija zaradi imperialistične Koalicije; predoči nam nevarnost, ki grozi prvi socialistični deželi, in nam nakaže potrebo, da smo pripravljeni, vzpodbujajoč nas, naj povečamo svojo aktivnost...

Doslej se bile »zanimive« novice le tisto, kar smo slišali vsak dan ponavljati in kar smo brali v vseh časopisih. Čakamo. Nenadoma se Manuilski ustavi, srkne požirek čaja in nas nekaj hipov pozorno gleda. Naši živci so napeti. Končno zazveni glas starega revolucionarja:

— Finska vojna je prava sramota za 25 let naporov komunističnih partij in Komunistične internacionale... Dolgo časa smo se trudili, da bi onemogočili boj proti Sovjetski zvezi, prvi socialistični deželi. Doslej smo bili prepričani, da se bodo narodi uprli in da se ne bodo hoteli boriti proti nam.

Kratek odmor.

— A ni tako. Na Finskem celo ženske sodelujejo v bojih in često najdemo v utrdbah razmesarjena ženska trupla...

Molk.

Treba bo popraviti mnoge napake, tovariši. Dogodki nam dokazujejo, da nismo dobro delali in da so bili naši upi brez prave osnove. Tako ni mogoče nadaljevati...

Geroe v naglici nekaj zapiše na listič papirja, ki ga porine pred Manuilskega. Le-ta pogleda na listič, za hip umolkne, nato pa govor nadaljuje. Toda predavanje spet poteka v tirih, po katerih je teklo od začetka; podrejeni funkcionarji Kominterne ne smejo vedeti za določena dejstva.

V Kominterno se vrnemo vsi zaskrbljeni... Vsak misli na spremembe, do katerih bo brez dvoma prišlo. In sprememb se vse boji. »Tako ne more iti več naprej!« Te besede zvenijo v ušesih vseh sodelavcev Kominterne. Vsi razumemo, da je zadeva resna, povešamo glave in premišljujemo. Novice so vznemirljive. Položaj na finskem bojišču je slab. Timošenko je bil imenovan za vrhovnega poveljnika, ofenzivne operacije so bile ustavljene, na bojišče v naglici pošiljajo nove čete, ki naj bi začele napad na Mannerheimovo linijo... Dobil sem ukaz, naj odpotujem v Leningrad. Kaže, da v šoli za španske otroke zadeve ne gredo v redu... Nocoj ob desetih moram odpotovati.